

Nič nas ne sme presenetiti

V soboto, 29. 9. 1979 so se tudi v Elmi strnili napor, posvečeni od spomladi sem želji, da bi se delavci Elme čimbolje usposobili in izurili za primere vojne in elementarnih nesreč. Priprave enot civilne zaštite, Narodne zaštite, tečajji gasilcev, seminarji o nudenju prve medicinske pomoči — vsa znanja so prišla prav, ko smo zaslišali alarm in se je napovedana vaja — preverjanje naše pripravljenosti za posebne življenjske razmere, začela.

Priprave na samo akcijo 29. 9. so se odvijale intenzivno že ves teden prej. Treba je bilo še marsikaj pripraviti, organizirati, seznaniti vse aktivne udeležence in člane posameznih enot o načrtu vaje. Takole pa se je odvijalo:

— 28. 9. 1979 ob 10.15 je bila sklicana izredna seja skupnega delavskega sveta. Sklicali so ga zato, ker so bili obveščeni, da so se konfrontirale velesile na teritoriju Jugoslavije in pričele s sovražnim delovanjem, zlasti pa tudi s sovražno propagando. Zato moramo biti v budni vojni pripravljenosti ker so linije in zveze pretrgane, so sklenili, da bodo TOZD delovale v okvirih svojih krajevnih skupnosti.

— 29. 9. 1979, takoj ob 6. uri so zasedali komiteji za ljudsko obrambo TOZD in DSSS. Sklenili so, da je treba iti med ljudi in jih obvestiti o včerajšnjem bombnem napadu na Jugoslavijo ob 23.45. Predvidevajo, da obstaja možnost ponovnega bombnega napada in zato je treba preiskati vzdušje med delavci in se zaščititi pred morebitnimi vplivi vojnih izdajalcev, svoražne propagande in sabotaže. Poskrbeti je treba za točno informiranost ljudi, da ne bi prišlo do panike in padca morale in zaradi tega do nepotrebnih izgub. Člani komitejev so obvestili predvsem vodje oddelkov in grupne

poverjenike, ti pa so sporočila prenašali dalje.

— Akcija za vse pripadnike enot civilne in narodne zaštite se je začela zgodaj zjutraj. Kurirji so ob 3. uri začeli raznašati pozive posameznim članom enot CZ in NZ, enote so se zbirale na določenih mestih z vso svojo opremo in bile zbrane do 5.30, nato so odšli na svoja delovna mesta. Štab CZ je zasedal in obravnaval nastalo situacijo.

— Ob 7. uri so se začule sirene — zvočni signal za zračni napad. Delavci so v trenutku začeli zapuščati svoja delovna mesta in se

Gasilci so v rekordnem času pogasili ogenj

Na znak »konec nevarnosti« so na ogrožena področja pohitele enote civilne zaštite

pomikati proti zasilnemu izhodu in dalje proti zaklonom. Umik je potekal naglo in brez panike. Delovni prostori so bili izpraznjeni v 4 minutah, delavci so pred od-

hodom pogasili luči, odprli okna, pri strojih odklopili električni tok.

— Štab civilne zaštite se je umaknil na določeno mesto v zaklonih in od tam spremljal in vodil potek akcije. Enote civilne zaštite — za tehnično reševanje, kurirji, za prvo medicinsko pomoč, gasilci, za socialno delo, za red in varnost so zasedle svoja mesta v zaklonih in budno spremljali potek akcije, ki jih je dobival načelnik štaba CZ od poveljnika enote za zveze o dogajanjih v tovarni. Pripravljeni so bili, da bi takoj po koncu alarma začeli z reševalnimi akcijami.

— Opazovalec enote za zveze je preko sprejemno-oddajne postaje sporočil štabu CZ v zaklonišču, da je za lakirnico prišlo do večjega požara. Ob 7.10 so sporočili, da so v obratu montaže zaradi padle bombe, ki je porušila strop in streho, ranjeni in morda tudi mrtvi. Enota za PMP je bila obveščena od štaba, da takoj po končanem alarmu prične z reševanjem.

Ob 7.10 so bili vsi delavci v zaklonih. Morala je na višini, panike ni občutiti. V posameznih skupi-

nah jim vodje oddelkov razlagajo nastalo politično situacijo in strategijo obrambe Jugoslavije, o nalogah narodne in civilne zaštite.

Delavci TOZD Orodjarna so si postavili straže in zavarovali svojo skupino, ko je razpravljala o nastalem položaju. Stražarji so budno pazili, da bi takoj reagirali ob pojavu dezinformacij ali napadnih diverzantov.

— Za zaklonišča je padla mina — verjetno gre za diverzantsko akcijo. Trije kurirji gredo preveriti, če je kdo ranjen; trojka prve pomoči je v pripravljenosti.

— 7.25 — od vhoda v tovarno dobi štab sporočilo, da na območju tovarne ni zunanjih oseb. Predsednik koord. odbora za LO — gl. direktor Fele in poveljnik narodne zaštite sta na obhodu in opazujeta situacijo med ljudmi.

— 7.30 — radijske zveze so motene, verjetno gre za zlonamerne motenje zveze in spremenijo valovne dolžine sprejemnika in oddajnika.

— 7.32 — ob vhodu mora ukrepati narodna zaštita, ker se tam giblje več sumljivih oseb — treba je preveriti, če ne gre za kakšno sovražno dejavnost.

— 7.37 — sliši se močna eksplozija bombe. Iz vse Ljubljane se slišijo sirene.

Zveza sporoči, da se je pri stanovanjskih blokih na Črnučah pojavila dimna zavesa. Požar se širi. Če bo le mogoče, bomo poslali pomoč.

— 7.39 — dobimo sporočilo, da je pri TOZD GA vse mirno. Enota CZ so v pripravljenosti pri izhodu iz zaklonišča.

— 7.42 — sporočilo člana koordinacijskega odbora za civilno zaščito — poskrbeti je treba, da bodo po koncu alarma prišli na mesta, kamor so padle bombe in so ranjenci, samo člani CZ.

— 7.50 — znak za konec alarma in nevarnosti.

Enote civilne zaštite gredo takoj na ogrožena območja, štab civilne zaštite se prav tako takoj premakne na območje tovarne.

Ura je bila 7. Sirene so dale znak »Nevarnost zračnega napada«, delavci so brez panike odšli v zaklone

Za ranjence sta poskrbeli enoti PMP in enota za socialno delo

Nadalj. s 1. strani

— Gasilci pričnejo z gašenjem in ob 7.58 je ogenj pogašen. Uporabljajo ročne aparate in napeljejo tudi vodno cev iz hidranta. Vse poteka hitro, natančno, urejeno in složno.

— Enoti za tehnično reševanje in za medicinsko pomoč se takoj usmerita v montažo. Izpod ruševin so rešili 4 ranjence in jim takoj nudili prvo pomoč. Enota za socialno delo je v jedilnici poskrbela za ranjence.

Pod ruševinami obrata montaže so našli 6 mrtvih. Enote za tehnično reševanje so odstranile ruševine, stropne preklade, izolirali pretrgane el. vode.

— Ob 8.15 sta prišla na območje Elme predstavnika SOB Bežigrad. Sestala sta se s predsednikom koordinacijskega odbora za LO tov. Feletom in opazovala potek akcije.

— Delavci so se zbrali in čakali na navodila enote za red in varnost, kdaj in v kakšnem redu lahko zapuščajo zaklonišče.

Poročilo predsednika enote prve medicinske pomoči

— V redu in brez težav so zapustili zaklonišče, vsak v skupini s svojimi sodelavci; ob 8.25 so priklopili el. tok in začeli z delom.

Za štab in enote CZ, NZ ter za koordinacijski odbor za LO delo še ni bilo končano. V štabu so zbirali poročila o delu posameznih enot, poveljnik štaba je na podlagi sporočila iz krajevne skupnosti poslal sedmerico članov enote za prvo pomoč v krajevno skupnost. Dobili so namreč vest, da rabijo pomoč pri reševanju ranjenih otrok iz osnovne šole na Črnučah.

za ostale enote ni bilo več nalog, zato so enote civilne zaščite okrog 9. ure razpustili. Narodna zaščita pa je še naprej varovala območje tovarne na posameznih mestih. Predsednik koordinacijskega odbora za LO in vodja obrambnih priprav za Elmo je po kurirski poti sklical sejo za vse vodje akcije z namenom analiziranja poteka vaje. Takoj po zaključku vaje pa je dal tov. Fele kot predsednik koordinacijskega odbora za LO naslednjo oceno o poteku akcije:

Enota za tehnično reševanje je odstranila ruševine ter pregledala poškodovane objekte

V okviru NNNP je bil razstavljen paket za sedemdnevno prehrano, ki so si ga člani kolektiva z zanimanjem ogledali

Poveljnik tehnično reševalne enote daje poročilo

Po končani vaji so se zbrali: poveljniki enot CZ, NZ, člani komitejev za LO v TOZD in DSSS, vodstvo TOZD ter DSSS, da bi analizirali potek vaje

Šport in NNNP

V okviru akcije »Nič nas ne sme presenetiti« je krajevna telesna kulturna skupnost Črnuče pripravila v nedeljo, 30. 9. 1979 športno srečanje v balinanju, kegljanju, nogometu in streljanju.

Naša delovna organizacija je imela v vseh štirih panogah svoje ekipe ter s tem pripomogla, da je tekmovalje pridobilo na kvaliteti in zanimivosti poteka iger.

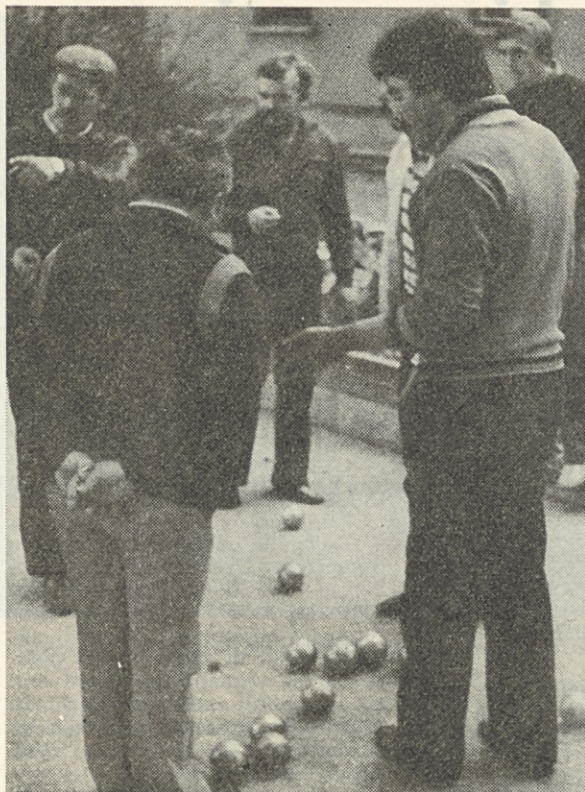
Od naših moram omeniti kegljaško ekipo v postavi: Štupar, Buda, Podbevšek, ki je dosegla izreden uspeh v konkurenci desetih ekip so fantje iz TOZD Orodjarna zasedli prvo mesto.

Nogometaši so v prvi tekmi gladko odpravili ekipo GP Hrastnik z rezultatom 5:0. Strelci za Elmo so bili: Ivič, Predanič, Kralj, Alagič in Pajič.

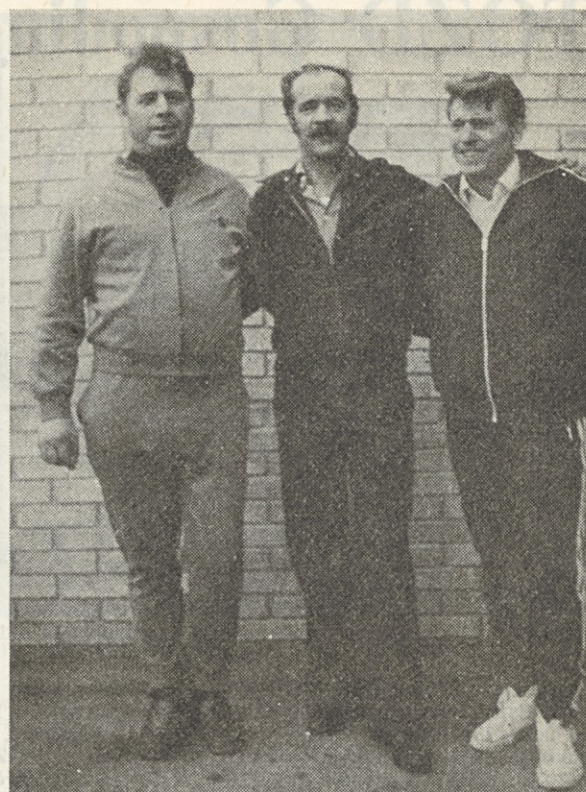
V finalni tekmi se naši fantje niso mogli upirati kondicijsko bolj pripravljenemu moštvu NK Črnuče. Tekmo so izgubili s 5:2 ter kljub porazu pustili soliden vtis na gledalce. Strelca za ekipo Elma: Kralj in Baksa. Ekipo Elme je nastopila v postavi:

Koser, Baksa, Savič, Hojsak, Kos, Mijatovič, Dimitrovič, Ivič, Predanič, Kralj, Alagič in Pajič.

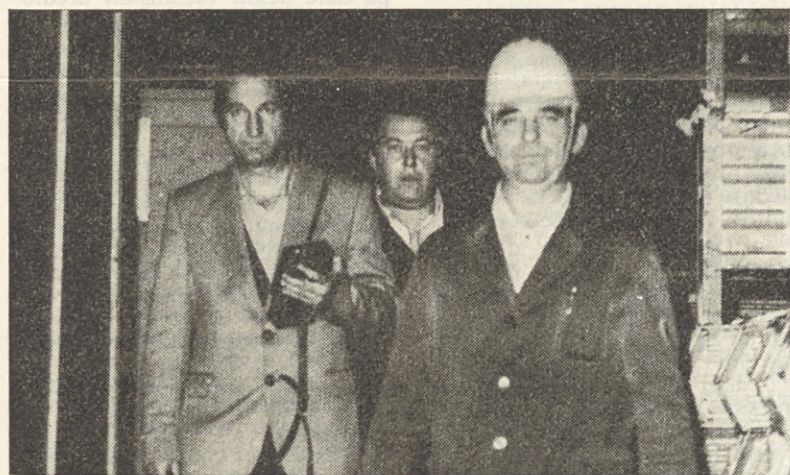
Rezerve: Radosavljevič, Čosič in Jakovljevič.

Na tekmovalju so sodelovali tudi balinarji

Zadovoljstvo kegljačev po osvojitvi 1. mesta

Poveljnik CZ nadzira delo enot

— vaja je uspela veliko bolje kot prva vaja pred nekaj meseci,

— enote civilne zaštite so bile v svoji aktivnosti po napadu zelo intenzivne in hitre; pomanjkljivost je bilo opaziti le pri obveščevalnem sistemu glede poziva posameznih enot,

— umik delavcev v zaklonišča ob znaku za bombni napad je bil zelo hiter — 4 min., ni pa zadosti dobra organizacija pri razporedu v zaklone in varovanju v zaklonih,

— kljub navodilom o ukrepanju ob primerih vojne pripravljenosti ali elementarnih nesreč, ki so jih dobili vsi delavci v roke, je opaziti, da jih vsi delavci niso prebrali,

— na splošno so delavci vzeli akcijo resno — ni bilo banaliziranja ali norčevanje,

— politični faktorji niso posvetili dovolj časa in intenzivnosti seznanjanju ljudi o vojni situaciji — zatajil je zadnji del obveščanja ljudi, niso poznali ali upoštevali ukrepov, predvidenih pred zapuščanjem stavb,

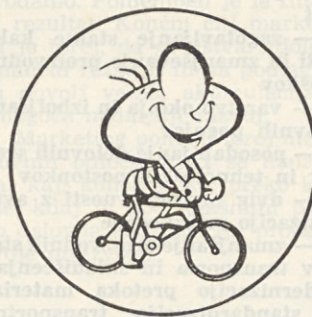
— narodna zaštita je opravila svojo dejavnost glede zavarovanja objektov, slabše pa je bilo varovanje zaklonišč ob alarmu,

— pomanjkljivost se je pokazala tudi pri notranjih obveščevalnih zvezah med štabom CZ in zaklonišči, oziroma vodji zaklonov in delavci med samim odvijanjem akcije.

Tudi na sklicanem sestanku z namenom analiziranja uspešnosti akcije NNNP '79 v Elmi so poveljniki enot CZ, NZ, člani komitejev za LO po posameznih TOZD in DSSS ter vodstvo TOZD in DSSS temeljito poročali o poteku akcije in se posebej ustavili ob kritičnih ugotovitvah o opaženih pomanjkljivostih.

Nedvomno moramo s pripravami za SLO nadaljevati enako intenzivno kot smo zastavili letos in rezultati ne bodo izostali.

Reporterji vaje NNNP:
Vesna Strazišar
Majda Nose
Jože Zamuda

Končni vrstni red v kegljanju:

	podrtih kegljev
1. Elma	275
2. KK Rogovilec	275
3. Elektro Črnuče	271
4. Energoinvest	251
5. KK Rogovilec	244
6. IMP	222
7. GP Hrastnik	217
8. Ekipo Gmajna	183
9. Slovenija ceste	179
10. Ruše	161
11. Energoinvest	150

Končni vrstni red v nogometu:

1. NK Črnuče
2. Elma
3. GP Hrastnik
4. IMP

Franc Kavčič

Ekipo nogometašev se je uvrstila na 2. mesto

Sanacijsko-investicijski program TOZD Gospodinjski aparati

V kratkem bo potrebno modernizirati transport in skladiščenje

Stanje v proizvodnji malih gospodinjskih aparatov je v letu 1977 sprožilo investicijsko namero za sanacijo in modernizacijo proizvodnje v TOZD Gospodinjski aparati. Rezultat te namere je bil še v letu 1977 izdelan sanacijsko-investicijski program TOZD GA. Januarja 1978 je DO Elma za TOZD GA na osnovi omenjenega programa začela s pridobivanjem potrebnih sredstev. Zaradi pomanjkanja lastnih sredstev smo zaprosili za kredite LB — Gospodarsko banko Ljubljana, Sklad skupnih rezerv SRS, Občinski rezervni sklad Bežigrad ter nekaj sovlagateljev.

Tehnične in ekonomske strokovne službe, ki obdelujejo programe in pripravljajo predloge za odobritev kreditov, so nam posredovale niz pripomb, ki so zahtevale spremembe in dopolnitve programa. Pripombe so se nanašale predvsem na obseg gradbenih del, lokacijo, tehnologijo, posega v okolje t. j. ekologijo in na zastavljeni proizvodni program.

V letu 1978 smo tako v obsegu danih možnosti razreševali predvseh lokacijska vprašanja, nerešena pa so ostajala tehnološka in vprašanja bodočega proizvodnega programa. Investicijski program za sanacijo in modernizacijo proizvodnje GA ter pogoji za izvedbo tega programa so namreč mnogo zahtevnejši od pogojev programov, ki so bili v DO Elma istočasno v teku. Zahtevali so predvsem ustrezen strokoven kader, ki ga takrat v DO Elma ni bilo.

Odpravljanje omenjenih pomanjkljivosti v letu 1978 je dalo dovolj podatkov, da se je vodstvo DO Elma in TOZD GA lahko odločilo za nov skrčen koncept investicije v sanacijo in modernizacijo proizvodnje TOZD GA. V maju 1979 je bil tako lahko izdelan investicijski predlog, ki obsega modernizacijo in obnovo tehnologij povezanih s površinsko obdelavo, modernizacijo predelave trakov, modernizacijo transporta in skladiščenja, usposabljanje orodjarne B in pridobivanje novih poslovnih prostorov.

Motivi investiranja so:

- povečanje tehničnih kapacitet
- zagotavljanje stalne kakovosti in zmanjševanje proizvodnih stroškov
- varstvo okolja in izboljšanje delovnih pogojev
- posodabljanje delovnih sredstev in tehnoloških postopkov
- dvig produktivnosti z avtomatizacijo proizvodnje
- zmanjšanje proizvodnih stroškov transporta in skladiščenja z modernizacijo pretoka materiala in standardizacijo transportnih enot.

S predlogom predvidena vrednost investicije je znašala 120 milijonov din.

Roki v poteku investiranja predvidevajo izdelavo investicijskega elaborata do začetka leta 1980 t. j. do začetka novega proračunskega leta ter tako začetek izvajanja investicije v I. kvartalu

leta 1980. V juliju izdelana investicijska študija je potrdila možnost lokacije za predvidene tehnologije na območju tovarne v Črnučah. V septembru izdelani glavni tehnološki projekti pa so omogočili začetek izdelave investicijskega elaborata po metodologiji, ki bo omogočil pridobivanje virov financiranja. Izdelavo elaborata

smo poverili Industrijskemu biroju Ljubljana, ki bo seveda lahko izdelal elaborat v predvidenem roku in kvaliteti le ob zadostni angažiranosti vseh strokovnih služb v DO Elmi, ki sodeluje pri pripravi podatkov.

Razmeroma kratek rok izdelave programa od izdelave investicijskega predloga so omogočile dejavnosti, ki so bile opravljene v zvezi s prvotno sprejetim investicijskim programom.

Srtokovno in organizacijsko tako zastavljeno izdelovanje programa nam zagotavlja mnogo večje

Marko Zupančič

Konferenca OO Zveze sindikatov Elma

Delegati konference osnovnih organizacij Zveze sindikatov Slovenije naše delovne organizacije so se 13. 9. 1979 zbrali na 3. konferenci s ciljem, da bi ocenili naš gospodarski in samoupravni položaj in se seznanili s pripravami na naslednji srednjeročni plan 1981—1985. Poseben poudarek pa so dali oceni za realizacijo letošnjega plana.

Konference so se udeležili tudi: sekretarji OOZK, glavni direktor in direktor DSSS, direktorji TOZD in direktorji sektorjev skupnih služb.

Po temeljiti razpravi so bili zaključki konference naslednji:

1. Problematika naraščanja zaloga vseh surovin in polizdelkov se po zaključnem računu 1978 nadaljuje tudi v prvem polletju 1979 in se celo stopnjuje. Zaloge po vrednosti naraščajo.

Potrebno bo takoj pristopiti k intenzivnemu usklajevanju nabave s proizvodnjo in odpravi navedenih proizvodov in odpravi naslednje med planiranjem polizdelkov in finalizacijo izdelkov.

2. Ocenjeno je bilo, da bomo letni plan za leto 1979 dosegli s ca. 85 odst. Pričakujemo tudi razmeroma skromen rezultat poslovanja, ki bo po sedanjih oceni le nekoliko boljši od polletnega.

Takoj je treba po vseh TOZD in DSSS pregledati izvajanje ukrepov sprejetih v svojih Delavskih svetih in na Skupnem delavskem svetu.

3. Ugotovljeno je, da kapacitete še vedno ustrezajo zastavljene mu planu.

4. Še vedno pa nismo uspeli napraviti nič pomembnega za boljše izkoriščanje delovnega časa. Še vedno nas pesti velika odsotnost z dela in velik izpad v proizvodnji tudi zaradi bolniških izostankov. V skupnem seštevku vseh odsotnosti z dela predstavljajo bolniški izostanki do 30 dni ca. 30 odstotkov in nad 30 dni tudi ca. 30 odstotkov.

Temu vprašanju morajo v TOZD in DSSS posvetiti vso potrebno pozornost ter opraviti analize za tako stanje.

5. Ugotovljeno je bilo, da se z večjimi prizadevanji lahko doseže tudi boljše rezultate, kar je pokazala tudi akcija 150.000 NNU, ki sicer ni bila dosežena 100-odstotno v proizvodnji, vendar je v tej akciji bil dosežen rekord v proizvodnji in prodaji. Prodaja je celo presegla cilj akcije za ca. 5.000 NNU.

6. Ugotovljeno je bilo, da so zaloge finalnih izdelkov izredno upadle — nesortiranost že povzroča probleme na trgu.

7. Do sedaj smo vse preveč posvečali pozornost fizičnemu doseganju plana proizvodnje, premalo pa smo se posvečali stroškom za doseganje tega fizičnega obsega in pa elementom gospodarjenja.

Stroškom poslovanja moramo v obravnavi 9-mesečnega periodičnega obračuna posvetiti vso pozornost, kot tudi pogojem ustvarjanja dohodka. Usmerjanje proizvodnega programa in dobrih poslovnih odločitev nam do sedaj manjka, zato se morajo poslovodni delavci z vso odgovornostjo lotiti tega področja.

8. Komisije za vsebinski pregled naših samoupravnih aktov so svoje delo opravile, vendar so se omejele le na vsebino aktov, niso pa dale nekih vsebinskih predlogov o ustreznosti organiziranosti naših TOZD in DSSS.

O ustreznosti organiziranosti TOZD in DSSS bodo še razpravljali tako v strokovnih kot samoupravnih krogih, kjer se bodo oblikovale ustrezne odločitve glede organiziranosti TOZD in DSSS.

9. Konferenca je bila seznanjena s pripravami za naslednji srednjeročni plan. Strokovni krogi morajo napraviti še detaljne analize in elemente ter argumentirano pripraviti naslednjo razpravo o poteku priprav na srednjeročni plan 1981—1985.

10. Pesti nas pomanjkanje delovne sile, tako strokovne ne-kvalificirane.

Strokovne kadre bomo pridobili s štipendiranjem. Glede zaposlovanja ne-kvalificirane delovne sile pa moramo predvsem na območju črnuških TOZD upoštevati politiko ljubljanske regije in se opredeljevati za programe in tehnologije, ki ne zahtevajo ne-kvalificirane delovne sile.

11. V vseh organizacijah OOZS je treba razpravljati o pripravah na srednjeročni plan TOZD in DSSS ter spodbujati vse, da s svojimi idejami in predlogi prispevajo k oblikovanju srednjeročnega plana 1981—1985.

12. Za izvajanje nalog in ukrepov s področja poslovanja so odgovorni individualni poslovodni organi, DPO pa so dolžne dati vso politično podporo za izvajanje ukrepov.

Med pomembne ugotovitve v razpravi na konferenci je prav gotovo tudi ta, da nismo v tem letu izkoristili vseh možnosti, ki nam jih nudi tržišče, in da naša usoda na področju dohodka izvira le iz tega, kaj smo sposobni narediti v proizvodnji.

To pa pomeni, da bi z združenimi močmi nas vseh le lahko odrezali tudi zase boljši kos kruha.

Marija Ritonja

Z novo investicijo bi se izboljšali delovni pogoji

Marketing, da ali ne?

Danes se v svetu pa tudi pri nas veliko govori o marketingu. Vendar velikokrat sploh ne vemo kaj ta beseda pomeni, ali pa si jo napačno razlagamo. Tudi v Elmi vse pogosteje slišimo to besedo v različnih zvezah. Zato sem se odločil, da bom v članku, ki je pred vami, poizkušal pojasniti, kaj je marketing in kaj je njegovo bistvo. Razlago sem poenostavil kolikor se je dalo, da bi bila razumljiva čim širšemu krogu ljudi. To pa je bil tudi moj namen.

V svetu se vse bolj zastružujejo nasprotja med proizvodnjo in potrošnjo. V zgradbi celotnih stroškov imajo fiksni stroški vedno večjo vlogo, zato se mora vsaka delovna organizacija prizadevati, da svojo proizvodnjo poveča do optimalnega obsega. Vendar proizvodnja sama po sebi ne pomeni ničesar, če se ne realizira na trgu, tu se s tem ustvari nek dohodek.

Glede na to, da je danes tržišče vse bolj zasičeno s proizvodi različnih vrst, in da obstaja med proizvajalci vse večja konkurenca, je povečanje obsega prodaje vedno težje. V iskanju rešitev na tem področju, je potrebno pristopiti k modernjšemu in naprednejšemu načinu reševanja tega ključnega problema. In na podlagi teh problemov se je razvil marketing.

Danes ni več poglavitno vprašanje, kaj proizvajati, ampak se je to vprašanje preoblikovalo v nujno proizvajati tisto, kar trg (potrošnik) zahteva.

Potrebno je spoznati, da je za uspešno prodajo potrebno tako oblikovati poslovno politiko, da je uglasena z razvojem trga, in da čimbolj izkorišča obstoječi tržni potencial.

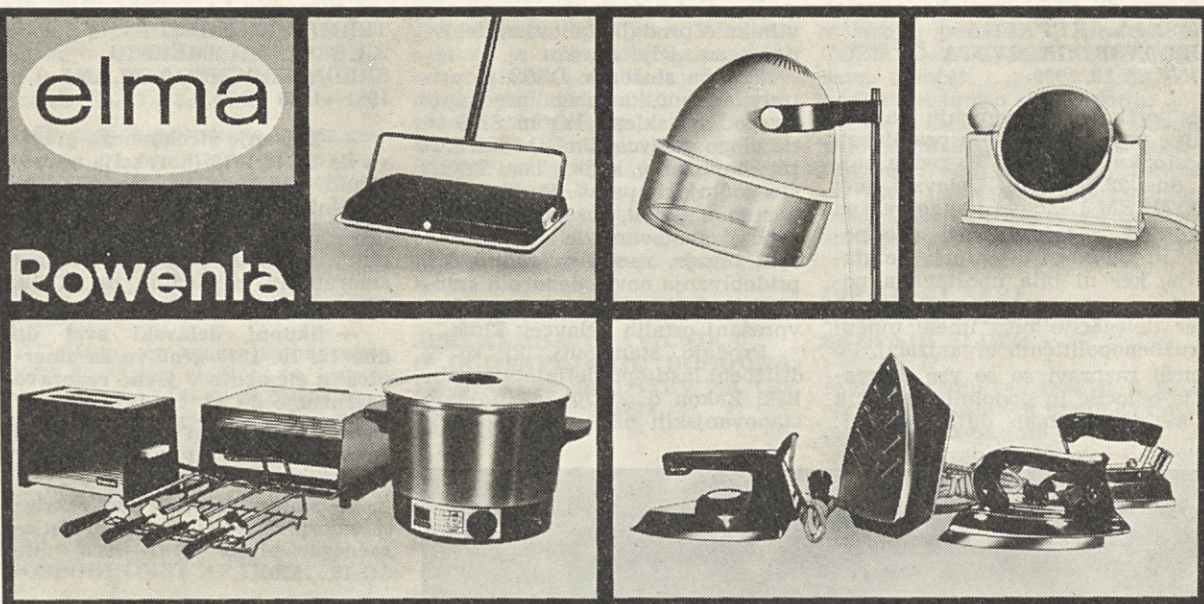
Trg je v današnjem času zelo spremenljiv in občutljiv. Pasiven odnos proti takemu trgu pomeni, da delovna organizacija svoj obstanek oziroma razvoj prepušča trgu, kar pa zagotovo ne sme storiti. Za delovno organizacijo je življenjskega pomena, da ima aktiven odnos do trga, da bi lahko prodala svojo proizvodnjo in s tem dosegla nek finančni rezultat. Za vzpostavitev aktivnega odnosa do trga pa je potrebno imeti razvito marketinško službo.

Obseg prodaje na določen trg je odvisen od absorpcijske sposobnosti trga (koliko se lahko na tem trgu proda na splošno), tu od stopnje izkoriščenosti tržnih kapacitet (kolikšen del prodaje nekega proizvoda pokriva delovna organizacija). Absorpcijska sposobnost trga je neodvisna in nanjo delovna organizacija ne more vplivati. Zato pa je potrebno izkoristiti čimveč tržnih kapacitet.

Proizvod, ki ga prodajamo pa je rezultat vseh funkcij (od kadrovske, nabavne, finančne, proizvodne itd.). Na področju prodaje pa je potrebno vse sile usmeriti na to, da je delež na trgu čimvečji, tako da se ustvari zadovoljiv finančni rezultat.

Na osnovi tako oblikovanega marketinga bi lahko napačno sklepali, da je marketing le moderna oblika poslovne politike. To pa ni pravilno! Marketing pomeni nekaj več in ga lahko smatramo kot novo filozofijo (metodo) v poslovni politiki.

Kajti uspešna prodaja je odvisna predvsem od tega, če so potrošniki pripravljeni kupovati.

Gospodinjski aparati se približujejo željam in potrebam potrošnikov

Vendar se le-ti nahajajo zunaj delovne organizacije in na njihove želje oziroma potrebe ne moremo vplivati. Zato je potrebno v delovni organizaciji mobilizirati vse sile, da ponudi na trgu tak proizvod, ki se bo čimbolj približal željam kupcev. Vse odločitve v zvezi s poslovno politiko morajo upoštevati navedena dejstva.

Ta filozofija pa je popolnoma v nasprotju s filozofijo poslovnega odločanja, kjer so osnova vsega razpoložljive kapacitete in želja, da se le-te čimbolj izkoristijo pod pogojem, da prodajna služba proda, kar je proizvedeno. Prodaja na osnovi takega poslovnega odločanja pa ni vedno mogoča, saj se pogosto zgodi, da se proizvajajo taki proizvodi, ki ne ustrezajo željam in potrebam ljudi. Posledica tega pa so polna skladišča gotovih izdelkov, povečanje stroškov, slab finančni rezultat, slabi osebni dohodki itd. V poslovni politiki na osnovi marketinga pa postanejo osnova za odločanje potrošniki oziroma njihove želje in interesi. Na ta način se proizvaja tisto kar potrošniki žele in uspeh pri prodaji ne more izostati. Zato je popolnoma jasno, da mora marketing postati dominantna funkcija v delovni organizaciji. Delovna organizacija, ki je osvojila koncept marketinga, se je opredelila za kontroliranje povpraševanja in poizkuša proizvodnjo temu povpraševanju čimbolj prilagoditi. Zato je potrebno dobro poznati trg in razmere na njem. V ta namen pa mora biti ustanovljena posebna služba — služba za raziskovanje trga, ki mora organizacijo upravljanja in vodenja posredovati vse informacije o situaciji na trgu. Z drugimi besedami bi to pomenilo, da obstaja služba, ki spremlja in analizira vsa dogajanja na trgu, tako da se na osnovi informacij in prognoz, ki jih ta služba daje ter v skladu z zgradbo in zmoglostmi delovne organizacije utrjuje cilji poslovne politike in definirajo sredstva za doseg teh ciljev. Na ta način marketing povezuje proizvodnjo, ki je odraz zmoglosti delovne organizacije, s potrošno, ki je odraz želja in potreb potrošnikov.

Cela filozofija marketinga počiva na treh načelih:

1. Delovna organizacija mora biti orientirana nasproti trgu in potrošniki morajo biti osnova pri

vseh odločitvah v zvezi s poslovno politiko in orientacijo.

2. Potrebno je ponuditi take izdelke, ki bodo v čimvečji meri zadovoljevali potrebe in želje ljudi. Na drugi strani pa je potrebno z dobro zamišljenimi akcijami vplivati na potrošnika, da te proizvode kupuje in jih troši. Prodajna politika in delo prodajne službe bo uspešno le, če proizvodi zadovoljujejo potrebe in želje ljudi in če so cene proizvodov ustrezne.

3. Edini kriterij poslovnih odločitev mora biti finančna uspešnost. Pravzaprav sploh ni pomembno kaj proizvedemo in kaj prodamo. Pomemben je le finančni rezultat. Končni cilj marketinga je torej, da se ustvari določen finančni rezultat in na podlagi tega dovolj velika akumulacija, ki omogoča nadaljnji razvoj.

Marketing pomeni torej niz poslovnih odločitev, ki se nanašajo na: kaj, komu, kako, preko koga, kje, kdaj in pod kakšnimi pogoji bo delovna organizacija prodajala svoje proizvode.

Marsikdo mi bo sicer očital, da je marketing sprejemljiv samo v kapitalističnem gospodarstvu, kjer je glavni motiv proizvodnje profit ter da ta koncept v samoupravnem socialističnem gospodarstvu ni sprejemljiv, kajti pri nas naj bi bil motiv proizvodnje zadovoljevanje potreb. Takim kritikom bom odgovoril, da samoupravni socialistični sistem lahko v celoti izkoristi marketinško funkcijo za doseganje svojih ciljev. Kajti na osnovi marketinga se vse naše delo spremeni v družbeno potrebno delo, ki je stvarno produktivno in ne samo »lažno« produktivno (proizvodi se kopičijo v skladiščih brez možnosti prodaje). Na osnovi strategije marketinga se proizvodnja približa potrebam in željam ljudi (potrošnikov). To pa je cilj socialističnega gospodarstva.

Zato dileme, ki smo si jo zastavili v naslovu ni in je ne sme biti.

Janez Erjavec

RAZPIS TEHNOLOŠKIH PROBLEMOV MID IZ BANKE PROBLEMOV

Za TOZD 05 — je treba rešiti naslednje probleme:

- Delno avtomatizirati in narediti tehnološko študijo integrirane-ga delovnega mesta za montažo BK okova E 27 31—14
- Izdelati zaščitno pripravo za kovičenje prizme 2 in kontakta 4
- Vlaganje ploščic v tipke za stikalo karo novi
- Vlaganje tulka in vijakov pri poliamidnih vrstnih sponkah 2,5 mm²
- Montaža priključne sponke za okov »Kontakt«
- Problem kontaktnega peresa pri menjalnem stikalu PO-10 A — novi
- Montaža (vlaganje in sestavljanje) vmesnega stikala 6 A

Za TOZD GA — je treba rešiti

- Problem krivljenja cevnih grelcev za TR 02

Zlatan Šubarić

Kronika samoupravljanja

9. SEJA SKUPNEGA DELAVSKEGA SVETA DNE 28. 10. 1979

je potekala v znamenju razglasitve vojnega stanja in pravilnosti postopka sklepanja 8. redne seje z dne 22. 6. 1979. Delavski svet TOZD EM Lendava je ugotovil na svoji 32. redni seji, da se o poročilu glavnega direktorja ne glasuje, ker ni bila upoštevana pobuda poslovnega odbora oziroma ker delegacije niso imele mnenj družbenopolitičnih organizacij. Po burni razpravi so se vse delegacije odločile in dopolnile zapisnik 8. redne seje tako, da se dopolni:

— Delegati iz TOZD Transformatorji in DSSS so dejali, da ne morejo glasovati, ker niso dobili mnenja DPO. Potem je bil sprožen postopek, da se seja prekine in delegati poiščejo stališča v svoji bazi. Po kratki razpravi so delegacije TOZD Transformatorji in DSSS izjavile, da so pripravljene glasovati, če bodo natančno obrazloženi predlagani sklepi. Na to zahtevo je glavni direktor ponovno prečital sklepe problemske konference in predlog programa za nadaljnje delo, nakar sta ti dve delegaciji izjavili, da sta pripravljene glasovati. Pri tem je prišlo do glasovanja in sta bila sprejeta sklepa št. 66 in 67.

Na tej seji so še dopolnili sklep št. 67/8 z dne 2. 6. 1979, tako da se pravilno glasi:

— Skupni delavski svet potrjuje program glavnega direktorja do konca mandatne dobe, ki je bil objavljen v glasilu STIK št. 4 in sprejme naslednje ukrepe do konca mandatne dobe, to je od 1. 7. 1976 pa do 31. 12. 1978 s pripombami delavcev TOZD EM Lendava in problemske konference.

»Po vsem tem moramo najprej ugotoviti, kaj je skupni interes vse TOZD Elme in kritično spregovoriti o vsebini dela, o planiranju in še o mnogem,« je dejal eden izmed individualnih poslovnih organov TOZD.

SKUPNI DELAVSKI SVET DAJE V JAVNO RAZPRAVO IN SPREJEM DELAVCEM V TOZD IN DSSS

osnutek dogovora o prodaji stanovanj, ki so v lasti TOZD združeni v DO Elma in osnutek Pra-

vilnika o prodaji stanovanj delovne organizacije Elma.

Pravna služba v DSSS je pripravila osnutek obeh predlogov na podlagi sklepa PO in SDS in na vlogu delavca Elme, ki želi kupiti stanovanje, ki je v lasti TOZD Gospodinjki aparati. Poslovni odbor je ugotovil, da je zamisel o prodaji stanovanj delavcem, ki v njih bivajo, zanimiva tudi glede pridobivanja novih denarnih sredstev za reševanje stanovanjskih vprašanj ostalih delavcev Elme.

Prodajo stanovanj, ki so v družbeni lasti opredeljujejo republiški Zakon o pogojih za prodajo stanovanjskih hiš in stanovanj v

družbeni lastnini in republiški Zakon o prometu z nepremičninami.

Nakup oziroma gradnja novih stanovanj ter njih delitev se opravi v skladu z določili samoupravnega sporazuma o podeljevanju kreditov za gradnjo stanovanj in oddajanju najemniških stanovanj, ki so ga sklenili delavci TOZD in DSSS v začetku leta 1977 in Pravilnikov o podeljevanju kreditov za gradnjo stanovanj in oddajanju najemniških stanovanj v TOZD EM Lendava in TOZD EM Čatež.

Kupec — delavec Elme je ob nakupu na kredit dolžan plačati osebni polog, ki ne sme biti manjši kot 30 odst. od izklicne cene stanovanja, ostali občani plačajo polog 70 odst. Obrestna mera znaša 4 odst. za delavce Elme in 8 odst. za druge občane. Odplačilna doba ne sme biti daljša kot 20 let.

Najpomembnejše določilo obeh osnutkov aktov je, da TOZD lahko proda stanovanje le v primeru, da delavec s pismeno vlogo izrazi željo za nakup stanovanja v katerem stanuje in mu je bila izdana odločba o pridobitvi stanovanjske pravice.

TOZD lahko proda stanovanje le na podlagi javne dražbe, ki jo opravi posebna tričlanska komisija, ki jo imenuje Skupni delavski svet istočasno, ko sprejme sklep o razpisu javne dražbe v dnevnem časopisju.

Izklicna cena stanovanja, ki se prodaja na javni dražbi, se določi po prometni vrednosti stanovanja ob razpisu javne dražbe. Vrednost stanovanja oceni zapriseženi sodni cenilec.

TERMINSKI KOLEDAR ZA SESTAVO SMERNIC SREDNJEROČNEGA PLANA 1981—1985

— Zbiranje strokovnega gradiva do 24. 9. 1979 (korekcija numeričnih podatkov za smernice in dopolnilo elementov za TOZD)

— Po SDS DS sindikalne skupine in DPO prejmejo predlog smernic in elementov do 2. 10. 1979

— Skupni delavski svet da dne 12. 10. 1979 gradivo za smernice in elemente v javno razpravo najkasneje do 27. 10. 1979

— Zbori delavcev TOZD in DSSS sprejmejo predlog smernic in elementov do 29. 10. 1979

— Skupni delavski svet razglasi smernice in elemente srednjeročnega plana 1981—1985 dne 31. 10. 1979

VGRADITEV STALIŠČ RSZSS O DELITVI PO DELU V NAŠE SAMOUPRAVNE AKTE

Delavski sveti TOZD v Črnučah so zadolžili strokovno službo v DSSS in komisijo za dograjevanje sistema nagrajevanja v TOZD, da pristopijo k izdelavi programa za vgraditev stališč TRZSS o delitvi po delu v samoupravne splošne akte DO Elma in TOZD, ki to področje urejajo.

Priprava programov mora biti izdelana s konkretnimi nalogami, določeni nosilci za vsako nalogo in roki za izvedbo nalog. Vse naloge, razprave in referendum morajo biti opravljeni do 1. 1. 1980. Posebno pozornost je treba posvetiti merilom in kriterijem svobodne menjave dela, nagrajevanjem ustvarjalnosti in dobremu gospodarjenju, odvisnosti osebnega dohodka od dejanske dosegene rezultate dela, odvisnosti posameznih pravic in sredstev iz skupne porabe, od ustvarjenega dohodka, za minulo delo pa vgraditi tudi nove kriterije.

OSNUTEK PREDLOGA SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O INVENTIVNI DEJAVNOSTI DO ELMA

je še vedno v javni razpravi v TOZD GA, TOZD Orodjarna, TOZD Transformatorji in Delovni skupnosti Skupnih služb. Delavski svet DSSS bo sprejel predlog samoupravnega sporazuma o inventivni dejavnosti v DO Elma, ko bodo vsi delavski sveti TOZD uskladili pripombe delavcev na osnutek omenjenega predloga.

Pripombe na osnutek so naslednje:

— V 2. čl. se popolni »množična« inventivna dejavnost

— V 12. čl. se dopolni: »Strokovna komisija za inventivno dejavnost je strokovni in koordinacijski organ, ki jo imenuje Skupni delavski svet, na predlog gl. direktorja

— 13. čl. se dopolni s tem, »da Skupni delavski svet določa število članov strokovne komisije za inventivno dejavnost« na predlog gl. direktorja z aktom o imenovanju in da ne sme biti manjše od števila pet.

— V 18. čl. se podajo naloge referenta za inventivno dejavnost — nudi strokovno pomoč komisijam TOZD za MID

— organizira strokovne ekskurzije (doma in v svetu)

— organizira udeležbo Elme po razstavah glede ID in obiskov na sejnih

— udeleževati se sestankov za novo proizvodnjo

— organizirati in pripravljati strokovne razprave in predavanja na posamezne teme

— opravlja vsa dela v zvezi s patentiranjem in vzdrževanjem stikov s patentnim zavodom

— V 21. čl. se doda element lastne cene »delovni čas stroja«

— V 31. čl. se črtajo določila, ki dodeljujejo »inovacijski dobiček«

— 3 odst. direktorji TOZD oziroma DSSS, kjer avtor redno dela

— 7 odst. članom strokovne komisije za inventivno dejavnost v enakem znesku

— 3 odst. članom komisije za inventivno dejavnost TOZD oziroma DSSS v enakem znesku

ORGANIZACIJA INVENTURE

Vsi delavski sveti TOZD in DSSS so na predlog direktorjev TOZD oziroma DSSS imenovali predsednike in člane komisij za popis osnovnih sredstev, drobnega inventarja, sredstev skupne porabe, terjatev in obveznosti. Delegati so še imenovali komisije za popis avtogom in orodij, surovin, embalaže in odpadkov, lastnih izdelkov, gotovih izdelkov, materiala v obdelavi in predelavi proizvodnje v teku in neidotečnega materiala. V TOZD Gospodinjki aparati so imenovali še predsednike in člane komisije za popis sredstev skupne porabe v oddelku družbene prehrane in v počitniškem domu na Sorici. Imenovali so še predsednike in člane centralnih inventurnih komisij, ki vodijo organizacijo dela pri inventuri v soodelovanju z računovodjem TOZD oziroma DSSS.

Komisije morajo pričeti z delom pravočasno, da bodo opravile inventuro do 31. 12. 1979.

ZA SPREJEM POSLOVNIKA O OBRATOVANJU IN VZDRŽEVANJU ČISTILNIH NAPRAV V ODDELKU GALVANIKE

so se odločili delegati delavskega sveta TOZD GA na svoji 37. redni seji dne 27. 9. Določila le-tega pa veljajo 8. dan po sprejemu na delavskem svetu, to je od dne 5. 10. 1979. Z določili omenjenega poslovnika se natančno ureja obratovanje in vzdrževanje čistilnih naprav, ki se nahajajo v obratu Elma TOZD GA.

V obratu galvanike se izvajajo naslednji tehnološki postopki: cinkanje v bobnu, srebrjenje, kadmiranje in niklanje v zvoncih, bakrenje — cianidno in kislno ter niklanje in kromiranje v banjah.

Dela in naloge v obratu galvanike opravlja približno 29 delavcev, ki so razporejeni v dve izmeni, in to od 6. do 14. ure in od 14. do 22. ure.

Odpadne vode iz obrata galvanike se združijo s fekalijami, delom meteoritskih vod in hladilno tehnološko vodo ter tečejo v čistilno napravo komunalnega podjetja Kanalizacija in od tu v reko Savo. Količina odpadnih vod obrata galvanike znaša od 5—10 kub. m/h.

Čistilna naprava je sestavljena iz treh delov:

— pretočnega bazena z ozračevalnim mešalom vsedalnega ba-

zena z lovilem maščob in pregrado za zadrževanje oborin

— bazena za shranjevanje odpadnih kemikalij zaprtega tipa k sistemu čiščenja odpadnih vod iz obrata galvanike sodi razen čistilne naprave tudi notranje razstrupljanje.

Naprava deluje ob delavnikih 24 ur dnevno. Izključimo jo le ob dnevih ko ne delamo. Vključi in izključi jo izmenovodja galvanike.

Laborant vzame dvakrat dnevno vzorec iz pretočnega kanala in izvede analizo. Za pravilno delovanje ozračevalnega mešalca skrbi izmenovodja galvanike, ki v primeru okvare obvesti ustrezno službo, da napako v najkrajšem času odpravi. Obratovodja ima kontrolo nad čistilno napravo in po potrebi odredi čiščenje oziroma naroči odvoz odpadnih snovi pri komunalnem podjetju Ljubljana. Nadzorstvo nad delovanjem čistilne naprave ima obratovodja površinske obdelave, ki nadzira redno odvzemanje vzorcev, izvrševanje analiz in merjenje PH. Vzorec odplak za analizo kakovostne in količinske spremembe odplak pri zato pooblaščenih delovnih organizacijah odvzame varnostni inženir vsake tri mesece. Pri odvzemu vzorca morajo biti prisotni tehnolog površinske obdelave in obratovodja. Vzorec je treba odvzeti na mestu izstopa iz čistilne naprave in takoj poslati v analizo. V vzorcu odplak je treba določiti vsebnost mg/l za cink, cianid, baker, nikelj, krom in PH vrednost.

V AKCIJO NNNP VKLJUČENI TUDI DELAVSKI SVETI

Na svojih sejah v mesecu septembru so se delegati vseh TOZD in DSSS vključili v akcijo s tem, da so

— v TOZD Gospodinjski aparati imenovali Martina Tesovnika, predsednika delavskega sveta v odbor za LO namesto Predraga ing. Iviča. V enote civilne zaštite so imenovali Milana Bukviča in Nedima Ridješića namesto Stefana Bočkova, Viktorja Ajleca, Marije Bažika, Antonije Zupančič, Jožeta Blatnika in Erika Ficka. V enoti narodne zaštite so imenovali Milana Šenico, Jožeta Miklavca, Milorada Ribiča, Veroniko Čop, Jeleno Šafranič, Joka Drinič in Mileno Savič namesto Aleksandra Rozmana, Zvonimira Tkalca in Vlada Krljiča.

V TOZD Transformatorji so obravnavali in sprejeli poročilo o delu odbora za LO,

— potrdili finančni plan sredstev za LO za leto 1979, ki znaša 27.800,00 din. Ta sredstva se že koristijo za izobraževanje obveznikov CZ in za nabavo opreme za civilno zaščito,

— v enoto narodne zaštite so imenovali Božidarja Brečka namesto Franca Vrhovnika in Vasiljko Radmilović ter Zvonko Ravnika.

PORAČUN STROŠKOV DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB

Delovna skupnost skupnih služb je v prvem polletju 1978 za svoje poslovanje porabila skupno 14.826.268,45 din.

Zaradi nizke lastne cene ter nedoseganja letnega načrta DO ter s tem nižje udeležbe na dohodku TOZD, Skupne službe niso mogle v celoti pokriti svojih stroškov, zato v poročilu izkazujejo nepokriti del lastne cene v višini 2.513.916,50 din. Na podlagi samoupravnega sporazuma o medseboj-

nih razmerjih med TOZD in DSSS in sporazuma o obsegu in vrednotenju svobodne menjave dela med TOZD in DSSS je prihodek Skupnih služb odvisen od prispevka in uspeha pri poslovanju ter zadovoljevanju potreb in interesov TOZD in je tako DSSS udeležena na dohodku TOZD s 3,5 odst.

Planirana povprečna lastna cena na uro zajema le minimalno povečanje materialnih stroškov, obveznosti, OD itd. od leta 1977, ne upošteva pa stroškov pomožne dejavnosti, vzdrževanja, energije in transporta, ki jih skupne službe pokrivajo iz svojega prihodka.

Dejstvo, da znaša lastna cena DSSS 75,00 din, medtem ko lastne cene TOZD od 135,00 do 200,00 din, nam jasno pove, da ne smemo iskati vzroke v povečanih ali preokračanih stroških poslovanja Skupnih služb.

DELAJSKI SVET TOZD GOSPODINJSKI APARATI

je na svoji 37. redni seji dne 28. 9. 1979 še

— obravnaval predlog za rekonstrukcijo oddelka galvanike — zamenjava banj z novimi in obnovo galvanskih tal na mestih, kjer so uničene od kislin in soglašal s tem, da bodo za ta dela porabili približno 280.000,00 din iz sredstev za vzdrževanje v oddelku galvanike. Imenovali so tudi občasno komisijo za pregled in prevzem investicijskega programa za TOZD GA v sestavi Boris Kante predsednik, Stefan Bočkovec in Jože Bolcar kot člana. Ing. Alenka Kočevar je namreč za posebno nalogo izdelala obsežen tehnološki projekt galvanike. Izdelala bo še elaborat za sanacijo in modernizacijo proizvodnje TOZD Gospodinjski aparati,

— obravnaval zahtevek za varstvo pravic delavca, ki ga je podal Anton Šibelja in sklenil, da se zahtevku ne ugod.

— ugodil pritožbi Zoltana Drvariča in Nike Juvan na sklep komisije za medsebojna delovna razmerja delavcev TOZD Gospodinjski aparati z dne 20. 9. 1978 tako, da jima je odobril nagrado za nadomeščanje z dela odsotnega delavca. Obenem je na predlog strokovne službe v DSSS sklenil, da se določila 37. čl. Pravilnika o ugotavljanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke delavcev TOZD GA ne uporabljajo, oziroma da se v skrajnem primeru opravljanje dela in nalog poleg rednega dela odobrava vnaprej in se določi vnaprej tudi višina nadomestila.

— soglašal s spremembo vrednosti najema skladiščnega prostora, ki je last Franca Rotarja iz Črnuč, in sicer od 15,20 din za kvadratni meter na 20,00 din za kvadratni meter. Nova najemna vrednost torej znaša 900,00 din mesečno.

— soglašal z najemno pogodbo o najemu skladiščnih prostorov na Ježi, ki sta jo dne 4. 9. 1979 podpisala direktor TOZD in predstavnik EMONE, ki da od 10. 9. 1979 v najem skladiščne prostore v izmeri 134,40 kv. m po 35,00 din. Mesečna najemnina torej znaša 4.704,00 din. TOZD mora najemnino plačevati do 15. v mesecu za tekoči mesec in v 15 dneh po podpisu popraviti streho in opraviti ostala nujna popravila. Stroški popravila se bodo odračunali od najemnine. Stroške porabljene vode in energije nosi TOZD,

— obravnaval je tudi prošnjo Viljema Vuka, hišnika v samskem domu, ki je zaprosil za potrdilo, s katerim se mu omogoči vpis na višjo prometno šolo v Zagrebu, enota Ljubljana. Delavski svet se je nato odločil, da strokovna služba izda omenjeno potrdilo na podlagi izjave Vuka, da bo stroške izobraževanja nosil sam. V TOZD Gospodinjski aparati namreč ni potreb po tovrstnem kadru. Če se bodo pokazale potrebe, se mu omogoči opravljanje ustreznih del in nalog, hkrati pa se mu tedaj povrne stroški šolanja.

SPREMENBA PRAVILNIKA O UGOTAVLJANJU DOHODKA IN DELITVI SREDSTEV ZA OD DELAVCEV V TOZD ORODJARNA

2. odstavek 56. čl. Pravilnika o ugotavljanju dohodka in delitvi sredstev za OD TOZD Orodjarna se spremeni in se na novo glasi:

»Delavcem, ki majo status borca ter imajo nad 25 let neprekinjene dobe v TOZD ali DO Elma, ki se šteje za pokojninsko dobo, se določi poseben dodatek v višini 20 odstotkov na doseženi dohodek po času in učinku brez stimulativnega dela. Ta dodatek izključuje dodatek iz predhodnega člena. Sprememba začne veljati od 1. 10. 1979 dalje.«

O oceni dela vajencev pri normiranem delu pa je delavski svet TOZD Orodjarna sprejel naslednje tolmačenje:

»Če vajenec dejansko pomaga pri enostavnih delih, ki so del operacije, mora ta dela in naloge upoštevati tehnolog in za toliko zmanjšati število norma ur.

Če vajenec sam opravlja dela in naloge in ga njegov mentor samo nadzoruje, se delo ne normira. Če vajenec sodeluje pri delu npr. na stroju, a efekt dela ni večji, ker mentor delo samo nadzira, ostane število norma ur nespremenjeno. Če pa delavec dela istočasno na drugem stroju, se mu opravljeno delo vajenca ne prizna.

Na predlog mojstra ali mentorja, lahko delavski svet odobri vajencu posebno nagrado za izreden uspeh in pridnost pri delu.

Mentor pripravnik pa je po 59. čl. Pravilnika o ugotavljanju dohodka in delitvi sredstev za OD upravičen do nagrade v višini 10-odstotne mesečne nagrade učenca.

Delavski svet TOZD Orodjarna razpisuje opravila in naloge direktorja TOZD Orodjarna za dobo 4 let in imenuje komisijo za izvedbo razpisa v sestavi: Branko Weithauser, Štefan Zadravec, Štane Seršen in Boris Glušič.

DELAJSKI SVET TOZD TRANSFORMATORJI

je na 37. redni seji dne 26. 6. 1979 določil izvozno stimulacijo v višini 25 odstotkov. 7. člen Samoupravnega sporazuma o združevanju deviznih pravic za leto 1979 sicer določa, da se višina izvozne stimulacije TOZD s presežkom deviznih pravic, ki jih odstopa v koriščenje drugim temeljnim organizacijam določa z letnim planom DO Elma. Ker pa je postopek sprejema dolg in ker se določila samoupravnega sporazuma uporabljajo že od 1. 7. 1979, je delavski svet TOZD sprejel začasni sklep.

Z oceno individualne uspešnosti v višini 15 odst. je ocenil delo direktorja TOZD. Direktor TOZD

je pripomnil, da bo o svojem delu poročal delavskemu svetu vsake 3 mesece, da pa tega do sedaj ni uspel ker informacijski sistem ne zajema podatkov, ki bi jih vnesel v svoje poročilo o poslovanju TOZD. Delavci TOZD se morajo samo odločiti o pridobivanju dohodka kot tudi o razporejanju dohodka in čistega dohodka v skladu z doseženimi in planiranimi rezultati poslovanja in sprejeti ukrepe na vseh tistih področjih, kjer se predvideni cilji in naloge ne uresničujejo.

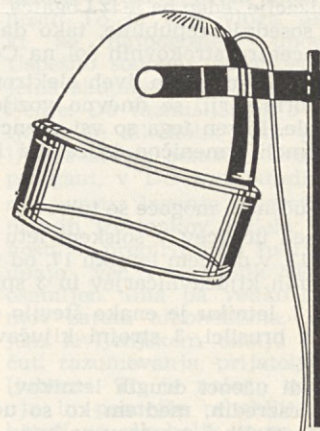
DELAJSKI SVET DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB

je na 26. redni seji dne 26. 9. 1979 obravnaval osnutek predloga sprememb, ki so nastale predvsem na osnovi potreb vpeljave novega računalnika, istočasno pa je reorganiziran tudi organizacijski oddelek in del kadrovskega oddelka in osnutek predloga nove organizacijske sheme z opisom delovnih mest v TRS in sprememb v organizacijski shemi TPS. Oba je dal v javno razpravo. Gradivo si lahko ogledate na oglasnih deskah.

Potrdil je poročilo predsednika odbora samoupravnega delavske kontrole in ugotovil, da pogodbene nadure odobrava le komisija za medsebojna delovna razmerja DSSS.

Potrdil je tudi poročilo predsednice komisije za ocenitev individualne uspešnosti delavcev v EFS.

Marta Stare

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža Janka Klemena se iskreno zahvaljujem sodelavcem in prijateljem za darovani venec, denarno pomoč, tov. šefu za poslovljni govor ter vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti.

žena Franciška

ZAHVALA

Ob izgubi mojega dragega očeta se zahvaljujem vsem sodelavcem za izrečeno sožalje in podarjeni venec

Milka Vrhovnik

Korak v novo šolsko leto

Zgodaj spomladi je izšel razpis v katerem so bile nakazane potrebe po učencih v gospodarstvu in novih štipendistih za šolsko leto 1979/80. O prostih učnih mestih so bile obveščene tudi mnoge ljubljanske in okoliške šole. Toda odziv je bil slab, zato smo morali poseči po učencih tudi onkraj meje — na Hrvaškem. Kakšne so bile potrebe posameznih temeljnih organizacij združenega dela pri kadrovanju učencev po poklicih, je razvidno iz spodnje tabele:

Poklic	TOZD					Skupaj
	GA	Transfor.	Orod.	Čatež	DSSS	
orodjar	2		4	2		8
elektromehanik		1				1
splošni ključavničar		2		2		4
strojni ključavničar			2			2
Skupaj	2	3	6	4		15

Kakšno pa je dejansko stanje, nam kaže naslednja tabela:

Poklic	TOZD					Skupaj
	GA	Transfor.	Orod.	Čatež	DSSS	
orodjar	0		4	1		5
elektromehanik		2				2
splošni ključavničar		2		0		2
strojni ključavničar			2			2
Skupaj	0	4	6	1		11

Skupaj naj bi vpisali v prve letnike posameznih strok 15 učencev. Kot sem omenila že prej, smo imeli okoli tovrstnega kadrovanja težave, število prijav je variiralo, tako da smo celo prvi dan pouka dobili še enega učenca.

Pred pričetkom pouka so bili vsi učenci vabljeni v Ljubljano, kjer so v Zdravstvenem domu Bežigrad morali opraviti zdravniški pregled pred sprejemom v uk.

Štirje od enajstih sprejetih učencev so iz okolice sedeža delovne organizacije, eden pa je iz Logatca. Ostali učenci, razen enega Čatežana, so iz sosednje republike, tako da imajo organizirano polno oskrbo v Domu centra strokovnih šol na Celovski 384.

Vsi učenci razen dveh elektromehanikov, ki sta na praksi v TOZD Transformatorji, se dnevno vozijo k pouku v Center srednjih šol v Domžale. Razen tega so vsi učenci v celotnih razredih, to se pravi, da bodo imeli izmenično teoretični in praktični pouk skozi vse leto na šoli.

O učencih mogoče še tole:

Vseh učencev v šolskem letu 1979/80 imamo 45. V prvem letniku jih je 11, v drugem letniku 17, od tega 2 elektromehanika, 6 orodjarjev, 6 strojnih ključavničarjev in 3 splošni ključavničarji.

V 3. letniku je enako število učencev, in sicer: 4 rezkalci, 4 orodjarji, 4 brusilci, 3 strojni ključavničarji, 1 splošni ključavničar in 1 strugar.

Tudi učenci drugih letnikov, ki se šolajo v Domžalah so v celoletnih razredih, medtem ko so učenci tretjih letnikov 5 mesecev pri pouku, ostalih 5 mesecev pa bodo na praksi v ustreznih temeljni organizaciji združenega dela.

Veliko manj težav, kot okrog zbiranja učencev, je bilo ob prijavah štipendistov. Spodnji tabeli prikazujeta:

a) kakšne so bile potrebe po dodelitvi kadrovskih štipendij v posameznih temeljnih organizacijah združenega dela oziroma DSSS za novo šolsko leto

Poklic	TOZD					Skupaj
	GA	Transfor.	Orod.	Čatež	DSSS	
dipl. ing. strojništva	2				2	4
dipl. ekonomist	1				2	3
elektrotehnik		2		1		3
strojni tehnik		2		1	1	4
dipl. ing. elekt.		1				1
ing. strojništva		1			3	4
admin. tehnik					1	1
ekonomski tehnik					1	1
ekonomist					2	2
organizator dela					1	1
dipl. ing.					1	1
organiz. dela					1	1
dipl. pravnik					1	1
dipl. elektro ing.					2	2
Skupaj:	3	6	0	2	17	28

novih

b) dejansko stanje, kamor so vključeni novi štipendisti, kakor tudi tisti, ki so kadrovali že prejšnja leta.

Poklic	TOZD				
	DSSS	Orod.	Transfor.	Čatež	GA
ekonomski tehnik	5		1	1	1
dipl. ing. stroj.	3				1
dipl. ekonomist	2				1
VŠOD računal.	1				
strojni tehnik	1	1		2	1
administrativni tehnik	3				
dipl. pravnik	1				
ing. stroj.		1			3
elektrotehnik			4	1	2
kemijski tehnik					1
VŠOD — proizvodnja					1
Skupaj	16	2	5	4	11

Potrebam na tem področju smo zadostili v kar ustrezni smeri. Pa si oglejmo rezultate:

Ustanova	Število dodeljenih štipendij v šolskem letu 1979/80
Fakulteta za strojništvo — II. stopnja	1
Ekonomska fakulteta	2
Fakulteta za strojništvo — I. stopnja	2
VŠOD — proizvodna smer — II. stopnja	1
VŠOD — računalništvo — I. stopnja	1
elektrotehnična šola	2
upravno-administrativna šola — 4-letna	3
tehnična srednja šola za strojništvo	2
ekonomska srednja šola	1
pravna fakulteta	1
	16

Srednja izobrazba: 8, višja izobrazba: 3, visoka izobrazba: 5

Tretja oblika izobraževanja, ki jo izvaja referent za izobraževanje, je šolanje ob delu. Kandidate za tovrstno šolanje smo iskali preko internega razpisa, ki je bil objavljen na razglasnih deskah temeljnih organizacij združenega dela in DSSS. Razpis je bil sestavljen na podlagi plana izobraževanja za leto 1979.

Kot merila in pogoji za pridobitev pravice do šolanja ob delu so bili upoštevani naslednji kriteriji:

- potreba ustrezne smeri oziroma stroke skladno z izvedenim razpisom in planom izobraževanja,
- kvaliteta delavčevega dela, ki je opredeljena na osnovi pismene ocene neposrednega vodje,
- nagnjenost k določenemu delu in sposobnost obvladati višjo stopnjo znanja, za kar da mnenje psiholog,
- dosežen uspeh pri dosedanjem izobraževanju ter
- neizrečenost ukrepa zaradi hujše kršitve delovne obveznosti.

Na podlagi vseh teh dobljenih informacij in sklepa Komisije za delovna razmerja ustrezne TOZD oziroma DSSS, kjer je kandidat za poslen, je bila na osnovi pravilnika o izobraževanju sklenjena pogodba o šolanju ob delu.

Poklic	TOZD					Skupaj
	GA	Transfor.	Orod.	Čatež	DSSS	
Strojni tehnik			1	1	1	3
Ing. organizacije dela	1				1	2
Kovinar	2			2		4
Dipl. elektro ing.		1				1
Ing. elek.		1				1
Elektrotehnik		1				1
Ing. strojništva			1	1	1	3
Upr. adm. tehnik				1	3	4
Ekonomski tehnik				2	4	6
Dipl. ing. stroj.			1		2	3
Administrator					2	2
Ekonomist					3	3
Dipl. ekonomist					1	1
Dipl. ing. organizacije dela					1	1
Magister org. dela					1	1
Skupaj	3	3	3	7	20	36

Poklic	TOZD				
	DSSS	Orod.	Čatež	GA	Transf.
Administrativni tehnik		1	2		
Ekonomski tehnik	2		1		
Strojni tehnik		2	1		
Varnostni ing.	1				
Strojni ključavničar		1	1	2	
Ekonomist	1				
Elektrotehnik	1				1
Dipl. ing. stroj.	1	1			1
Skupaj	6	4	5	2	1

Nadaljevanje na 9. strani

Tabela št. 5 prikazuje potrebo po izobraževanju ob delu, medtem, ko je iz tabele št. razvidno, koliko je vseh delavcev v DO Elma, ki se z novimi vred šolajo ob delu.

Izobraževalna ustanova	Število kandidatov
Poklicna kovinarska šola Ljubljana — ključavničar	3
Delavska univerza — ekonomska srednja šola	3
Tehnična srednja šola — strojna	2
Administrativna šola — 2-letna	1
Fakulteta za strojništvo — II. stopnja	1
Fakulteta za elektrotehniko — I. stopnja	1
Ekonomska fakulteta — I. stopnja	1
Ekonomska fakulteta — II. stopnja	1
VŠOD Kranj — II. stopnja	1
Podiplomski študij na FNT	1
Skupaj	15
Poklicna šola	4
Srednja šola	5
Višja šola	2
Visoka šola	3
Podiplomski študij	1

Sedaj, ko smo po taki poti seznanili delavce DO Elma s trenutnim stanjem izobraževanja na področju učencev, študentov in študentov ob delu, nam ostane kot spodbuda le to, da jim ob učenju oziroma študiju zaželimo kar največ in najboljših uspehov.

Janka Petrovič

Javna razprava

1. O predlogu akcijskega programa za uresničevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva.

Na podlagi kompleksne ocene stanovanjske problematike v Ljubljani sta MK SZDL in Samoupravna stanovanjska skupnost Ljubljana pripravili predlog akcijskega programa za uresničevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu v Ljubljani.

Predlog opredeljuje naloge, naloge in čas, v katerem moramo naloge opraviti. Opredeljeni so vsi najbolj pereči problemi in predlagane konkretne rešitve. Akcijski program pomeni skupni dogovor in obvezo vseh naštetih nosilcev nalog.

Javna razprava bo potekala v TOZD, krajevnih skupnostih, Samoupravnih interesnih skupnostih, delovnih skupnostih, občinski in mestni skupščini in v družbenopolitičnih organizacijah v Ljubljani.

Uveljavljanje družbenoekonomskih samoupravnih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu izhaja iz načela, da je delavec ustvarjalec in gospodar nad celotnim dohodkom in družbenimi sredstvi, zato tudi oblikuje stanovanjsko politiko in odloča o zagotavljanju sredstev, namenjenih za njeno celovito uresničevanje. To svojo ustavno pravico lahko uveljavlja delavec in občan le s samoupravno organiziranostjo stanovanjskega področja — tako pri vzdrževanju obstoječega stanovanjskega fonda kot pri gradnji novih stanovanj oziroma gradnji celovitih sosesk in prenovi stanovanj. Akcijski program ocenjuje stanje in daje usmeritve o samoupravni organiziranosti stanovanjskega gospodarstva, o planiranju, o celotni problematiki stanovanj-

ske graditve, o gospodarjenju s stanovanji in o njihovi prenovi, o družbeni pomoči, združevanju sredstev in financiranju ter o specifični problematiki stanovanjskega gospodarstva v Ljubljani.

Akcijski program bo, ko ga bomo dopolnjenega sprejeli, pomenil obvezujoč dokument za vse dejavnike, udeležene v Stanovanjskem gospodarstvu.

2. O osnutku pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje najemnih stanovanj

Od leta 1977 je v uporabi Pravilnik o pogojih in merilih za dodeljevanje najemnih stanovanj. Na podlagi določil tega pravilnika je izveden III. natečaj za pridobitev stanovanj. Dejstvo, da se ga je udeležilo petkrat več upravičencev, kot je na razpolago stanovanj, številne kritične pripombe na določbe pravilnika, znižanje deleža skupnih sredstev družbene pomoči in njihova preusmeritev za druge namene ter zlasti nova stališča o upravičencih do družbene pomoči v stanovanjskem gospodarstvu so narekovala, da se čimprej pristopi k izdelavi novega pravilnika za dodeljevanje solidarnostnih stanovanj.

Skupščina SSS Ljubljana-Bežigrad je obravnavala osnutek pravilnika in sklenila, da ga kot osnutek predloga pošlje v javno razpravo vsem TOZD in DSSS v občini. V predlogu je navedenih nekaj najvažnejših določb novega osnutka in sprememb pravilnika, ki je že v veljavi. Te spremembe pomenijo zaostritev pogojev, ki jim morajo zadostiti upravičenci za razvrstitev na prioriteto listo, predvsem zaradi znižanja stopnje tistega dela stanovanjskega prispevka, ki je namenjen na območju ljubljanskih občin za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu.

Alenka Zibelnik-Šoper

Kaj je alkoholizem?

Skrb za človeka in njegova humanizacija je temeljno izhodišče naše samoupravne družbe, ki mora ustvarjati pogoje za socialistične samoupravne odnose. Zato se danes največ pozornosti posveča delu, ustvarjalnosti, razvoju solidarnosti, odgovornosti in drugim kvaliteta, predvsem pa odpravljanju vseh oblik odtujevanja človeka. Širša družbena akcija je potrebna tudi pri reševanju problemov alkoholizma, ki je kompleksna, zahrbtna, socialno psihična bolezen. Hkrati je alkoholizem najpogostejša narkomanija, ki uničuje vse organe človekovega telesa.

Alkoholizem je v večji meri socialni fenomen, ki zajema ljudi vseh starosti — vseh poklicev, obeh spolov, tudi cele družine. Nevednost o bistvu alkoholizma, o možnostih zdravljenja, o načinih kako alkoholika spraviti v tako brezizhoden položaj, da se bo moral odločiti za zdravljenje je dokaj velika.

Prepričani smo, da je pitje povezano s sprostitvijo, zadovoljstvom, srečo. Brez alkohola pa ni alkoholizma in vsak je alkoholik naprej »zmerni« pivec. Taka oseba ima močnejše v vedenju (socialno obnašanje), ki jih najbolj in najprej občuti njegova družina, za njo pa DO. Običajno je ženi alkoholika potrebno precej časa, da se odloči za ukrepanje. Toda dokler ima alkoholik potuho v družini ali v DO, bo pil in »užival« v alkoholni omami.

Verski in drugi predsodki nasploh, ovirajo ženo pri njenem osvobajanju, torej tudi pri odločanju za razvezni postopek. Vse to gre v prid alkoholika, ki uporablja razne oblike manipulacij (preračunljivega ravnanja, obvladovanja), s katerimi alkoholik dolga leta obvladuje svoje družinsko in delovno okolje, tako popolno, da lahko mirno pije in se asocialno obnaša deset do dvajset let, preden pride na zdravljenje. Alkoholik se ne more zdraviti sam, temveč le skupaj z njegovo družino in ob sodelovanju delovnih tovarišev. Alkoholika ne moremo poslati na prisilno zdravljenje, ker bi le-to bilo brezuspešno.

Sprememba alkoholikove osebnosti, ki se kaže v bolezenskem vedenju, poteka praviloma v dveh obdobjih. Prva faza v razvoju alkoholikove bolezni je faza uničevanja družine, potem sledi obdobje osebnostnega in družbenega propadanja.

Alkoholik se druži le z ljudmi, ki sami radi veliko pijejo in so torej na najboljši poti, da tudi sami postanejo alkoholiki. Alkoholikovo vedenje skoraj po pravilu privede njegovo družino v socialno izolacijo. Alkoholik čedalje več pije, manj zasluži in čedalje več zapravi. Svoje družinske in delovne obveznosti zanemarja. Ženi ne more več biti v oporo in otrokom že dolgo ni več za vzgled. Vsako zaupanje zaigra. Oče, ki je nekoč dajal družini občutek varnosti, postane privešek družine, predmet sovraštva, zaničevanja, lažnega usmiljenja. Skrb za družino prevzame žena, ki se skupaj z otroki nastalim življenjskim razmeram prilagodi in ne naredi nič učinkovitega, da bi jih spremenila. Hkrati alkoholik doživlja kot sovražnika vsa-

kogar, ki ga ogroža pri zadovoljevanju odvisnosti od alkohola. Alkoholik iz dneva v dan vse bolj propada. Čedalje bolj se zaveda neprijetne in boleče resnice, da je vdan alkoholu ter da propada zaradi alkoholizma. Porajajo se težave v službi in zdravstvene težave. Torej, dokler ne pride do odkrite natančne in nepopustljive konfrontacije alkoholik niti ne začne razmišljati o morebitnem zdravljenju.

Pri alkoholiku se samo s prepričanjem, prošnji in rotnjem ničesar ne doseže, zato je brezsmiselno zahtevati naj ne pije več ker je zaslužjen od alkohola. Proti alkoholiku smemo in moramo uporabljati vsa zakonita sredstva in postopke, da ga spravimo v tako brezizhoden položaj, da nima druge izbire kot odločiti se za zdravljenje. Zato je povsem upravičen ultimatus: zdravljenje ali prenehanje delovnega razmerja. Človeka se ne sme pustiti da propada. Sleherni posameznik v TOZD bi moral imeti z etičnega stališča obveznost, da tudi kaj stori za sosedo ali delovnega tovariša, ki se čez mero vdaja pitju alkoholnih pijač.

Torej vsak alkoholik se mora zdraviti in rehabilitirati. Zdravljenje pa je le prva stopnica in predpogoj za poznejšo rehabilitacijo. Zdravil s katerimi bi lahko uspešno zdravili alkoholizem medicina še ne pozna. Alkoholiku v času zdravljenja pomagajo s pomirili, da lažje prestane abstinenco krizo v prvih dneh treznosti. To je tudi vloga tetidisa, ki se najpogostejše uporablja. Uspešno sodobno zdravljenje zajema skupinsko družinsko zdravljenje. Ob razmišljanjih o zdravljenju je alkoholik brez prijateljev, čustveni odnosi v družini so potrpani, v DO mu zaradi nezanesljivosti, laganja pogostih nenačnih izostankov z dela, površnosti in prepirljivosti tudi ne zapuajo več. Alkoholik je zelo osamljen. Ima pa veliko problemov zaradi alkoholizma. V svojem življenjskem okolju ne občuti razumevanja, prijateljstva in ljubezni. To je naloga zdravljenja in poznejše rehabilitacije, v kateri se alkoholik mora bistveno spremeniti. V rehabilitaciji morajo razen družine sodelovati tudi alkoholikovi delovni tovariši z razumevanjem, spodbudami, zahtevami po delu, točnosti, delovni učinkovitosti, poklicnem izobraževanju, vključevanju v samoupravne družbene procese. To je zelo težka naloga, ker je alkoholik nazadoval in veliko izgubil na vseh področjih človekovega delovanja. Pri rehabilitaciji alkoholika precej pomeni klub zdravljenih alkoholikov. Alkoholik se v klubu počuti dobro, nihče ga ne podcenjuje, tam so ljudje s podobnimi problemi, kar mu pomaga da se ne počuti osamljenega.

Za uspešno zdravljenje je najvažnejša volja samega alkoholika, ki mu pomaga da s pridnostjo, vestnostjo, vztrajnostjo premaga ovire.

Dejstvo je, da je rehabilitirani zdravljene alkoholik deležen precejšnje pozornosti in priznanja za svojo treznost, pridnost in socializirano obnašanje.

Mavrič Marija

Problemi in možne rešitve

Konferenca sindikata Elme je dala izredno pomembno pobudo, da je treba zborom delavcev v TOZD in DSSS ob sprejemanju kvartalnih poročil o poslovnem uspehu, predložiti ne samo bilanco izkazanega uspeha po predpisani metodologiji, pač pa tudi kratko analizo poslovanja »kam plove ladja«, in ki sloni na manjšem številu pokazateljev poslovnega uspeha. Po tej Elmovi metodologiji in kriterijih gospodarjenja, naj bi se v bodoče po-

ročalo zborom ob trimesečnem, polletnem in devetmesečnem obračunu poslovanja, medtem ko bi ob sprejemanju zaključnega letnega računa ta metodologija morala biti dopolnjena še s posebnim poročilom, ki ustreza letnemu planu zaradi lažje in natančnejše primerjave.

Uredništvo glasila Stik me je naprosilo, kot organizatorja rubrike PROBLEMI IN MOŽNE REŠITVE, da organiziram obravnavo te problematike v omenjeni

rubriki. Ugotovil sem, da je obravnavna tega vprašanja izredno komplicirana in da je najbolje, če pritegnem več ljudi k sodelovanju pri obravnavi te teme in to skozi daljše časovno obdobje. Po dogovoru bo v to temo najprej »zagrizel« tov. Stane Fele. Prepričan sem, da bo že njegov članek prispeval k temu, da se bodo člani kolektiva lažje odločali na zborih pri sprejemanju periodičnih obračunov.

Dord Krstič

žav in zapletljajev, ki pa izvirajo vsi iz dejstva, da merimo obseg le s predvidenim živim delom. Vsaka uvedba novega proizvoda ali nove tehnologije z zmanjševanjem potrebnega živega dela, se v tem pokazatelju beleži kot padec produktivnosti. To pa je čisti nesmisel.

Torej bo le bolje, da obdržimo dohodkovno merilo in da se borimo za to, da se odstranijo družbeno-birokratski odnosi na področju cen, saj so v nasprotju z zakonom o združenem delu in celo z ustavo.

2. Ekonomičnost je drugi pomemben pokazatelj, kaj se dogaja z našo »delnico«. Medtem ko nas je pri produktivnosti zanimalo, kakšen je odnos med vloženim delom in novo ustvarjeno vrednostjo, nas tu zanima, kakšna je v končnem produktu udeležba tistega dela, ki so ga ustvarili drugi izven DO ali TOZD. To tuje delo je v celoti zajeto v poslovnih stroških, ki zajemajo vse stroške, ki jih mora TOZD plačevati navzven.

Celotni prihodek v TOZD ali DO je torej sestavljen iz dveh bistvenih elementov, in sicer:

— iz vrednosti, nastale izven TOZD ali DO, ki jo izražamo s poslovnimi stroški ali še bolje rečeno, s porabljenimi sredstvi,

— iz vrednosti, nastale v TOZD ali DO, ki jo izražamo z dohodkom.

Celotni dohodek — porabljeni sredstva = dohodek.

Za razmerje med celotnim prihodkom in porabljenimi sredstvi smo se dogovorili, da ga bomo imenovali — ekonomičnost. Torej:

$$E = \frac{CP}{PS}$$

$$\text{Ekonomičnost} = \frac{\text{celotni prihodek}}{\text{porabljeni sredstva}}$$

To razmerje je zelo specifično za vsako TOZD in ga je skoraj nemogoče uporabljati za primerjanje med TOZD razen v primeru, če sta dve TOZD, ki imata enak ali skoraj enak proizvodni program. Vsaka TOZD pa ga zelo koristno lahko uporablja za spremljanje dogajanja v različnih obdobjih. Na primer: To leto ali trimesečje v primerjavi s preteklim letom ali trimesečjem.

Ekonomičnost torej raste, čim večji celotni prihodek ustvarimo glede na porabljeni sredstva, kar pa lahko dosegamo tako s hitrejšim povečevanjem obsega poslovanja, boljšimi cenami ali z zmanjševanjem poslovnih stroškov ali z obojim hkrati.

Če tržišče to dopušča je povečanje obsega proizvodnje do racionalnih zmogljivosti proizvodnje, najboljša pot za povečanje ekonomičnosti, saj se s tem zmanjšuje vpliv fiksnih stroškov in ima hkrati dvojni vpliv. Povečanje cen bi bila sicer najlažja pot, vendar je tudi najtežje ustvarljiva. Pri svobodnem delovanju tržišča jo omejuje konkurenca, v naših razmerah pa zvezni zavod za cene. Medtem ko je pri svobodnem delovanju tržišča mnogo poti in možnosti za doseg cen, so v našem primeru te omejene le na nekatere, ki pa nimajo mnogo zveze z ekonomiko.

Trije vidiki merjenja uspešnosti poslovanja

Ob vsaki obravnavi periodičnih ali zaključnih računov, se vsak delavec srečuje z dilemo ali naj dvigne roko ali ne, ker se v množici podatkov enostavno ne znajde ali jih ne razume. Prisiljen je ocenjevati to ali smo dobro gospodarili ali slabo le skozi najprimitivnejši pokazatelj, to je ta, ki ga dobiva vsak mesec v »kuverti«.

Naša predpisana metodologija obveščanja delavca o uspešnosti poslovanja predvideva osem kazalcev, ki jih morajo strokovne službe pripraviti kot osnovne kazalce. Vendar lahko trdim, da so ti kazalci poglavljenega spoznanja za večino delavcev težko razumljivi. Z željo, da bi spoznali vsaj nekatere najvažnejše, tiste, ki naj bi dali osnovne podatke delavcem, kaj se dogaja z njihovo »delnico«, bom na tem mestu prikazal in obrazložil tri od njih — ti so:

je znesek, ki smo ga plačali za nabavo surovin, storitev in drugih zunanjih dejavnosti). Torej:

$$D = CP - PS$$

Dohodek = celotni prihodek — poslovni stroški

Produktivnost bi lahko merili torej s fizičnimi merili ali z ekonomskimi merili.

Fizična produktivnost bi bila, če bi jo izrazili — koliko kosov ali kilogramov smo izdelali na eno uro vloženega dela. Takšen prikaz produktivnosti bi bil zelo varljiv, saj bi mešanica velikih in malih kosov, dragih in poceni kosov, težkih in lahkih kosov, ne bila nič boljša, kot če bi zmešali krompir in riž in to prodajali po povprečni ceni.

Torej je treba doseči po drugih merilih; pravičnejših, ekonomskih.

V Jugoslaviji smo se torej dogovorili, da bomo produktivnost merili z dohodkom na vloženo delo. Torej s tem, koliko nove vrednosti smo v določenem obdobju ustvarili na eno uro vloženega dela ali na enega zaposlenega.

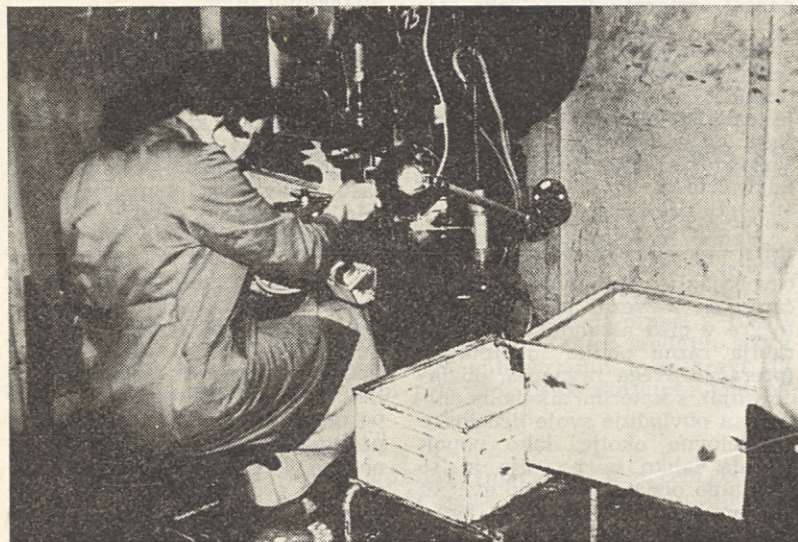
$$P = \frac{D}{U}$$

$$\text{produktivnost} = \frac{\text{dohodek}}{\text{na opravljene ure}}$$

Ta pokazatelj produktivnosti bi bil dokaj pravičen, če bi bil obseg dohodka odvisen le od naporov in sposobnosti tistih, ki so zajeti v opravljenih urah. Njegov pogoj pa bi bilo svobodno oblikovanje konkurenčnih cen glede na pogoje na tržišču. Dokler pa bodo cene dane v pristojnost administrativnemu odmerjanju majhne grupe birokratov izven TOZD ali DO, katerih ure niso zajete v gornji formuli in katerih osebni dohodek ni postavljen v odvisnost od te formule v TOZD, je tudi ta pokazatelj produktivnosti brez vsakega smisla.

Zato smo še vedno prisiljeni iskati drugačna notranja merila za spremljanje produktivnosti. V Elmi imamo že dolga leta utečen pokazatelj fizičnega merila obsega in sicer normativne norme ure NNU. Ta pokazatelj pove, koliko je bilo ob uvedbi novega proizvoda ali nove tehnologije predvidenega živega dela za izdelavo enega proizvoda. Zbir vseh NNU v določenem obdobju pa pomeni fizični obseg proizvodnje v tem obdobju. Zbir vseh NNU na eno dejansko opravljeno uro ali na enega zaposlenega, pa bi bil lahko pokazatelj fizične produktivnosti.

Na ta način merjenja produktivnosti pa ima mnogo mnogo te-

Današnja stopnja samoupravljanja zahteva od vsakega delavca, ki ni več v meznem odnosu, marveč na nek način »delničar« v družbenem kapitalu, predvsem pa v TOZD, kjer dela, da se zanima in odloča še o mnogih drugih rečeh, kot pa samo o plači. Zanima ga tudi na primer — ali vrednost te njegove »delnice« raste ali pada, kakšen dolgoročni uspeh mu obeta in tudi kako se giblje na dogajanje drugih TOZD ali DO itd.

Kljub temu, da analogija »delničarja« v kapitalističnem gospodarstvu še zdaleč ni direktno primerljiva s položajem delavca v samoupravnem socialističnem sistemu, sem jo uporabil za bolj plastično razumevanje.

Vsak delavec se mora zaradi lastnih interesov lotiti gospodarjenja in upravljanja, pa četudi se mu zdi na prvi pogled to težko in zapleteno. Jasno bi bil tudi čisti nesmisel pričakovati, da bo sedaj moral vsak iti v ekonomske šole, da bo temu kos. Vendar pa se bo treba le usposabljeni v taki meri, da ne bo dvigal roke samo zato, ker zaupa tistim, ki so podatke pripravljali ali celo samo zato, da se čimprej otrese neprijetnih občutkov ob odločanju.

1. Produktivnost
2. Ekonomičnost
3. Rentabilnost

1. Produktivnost je najosnovnejša kategorija, s katero se ukvarja človek že od svojega nastanka. Vedno je imel željo ustvarjati čim več dobrin s čim manjšim naporom: Torej: — čim manj vloženega dela.

To je logično in jasno. Dogovoriti se moramo le, s čim to meriti. Uspeh ali pridobljene dobrine lahko merimo s kosi, kilogrami (to so fizična merila) ali s prometom, celotnim dohodkom, dohodkom (to so ekonomska merila). V Jugoslaviji smo se dogovorili, da bomo ekonomski uspeh merili z dohodkom.

Kaj pa je dohodek? To je novo ustvarjena vrednost, ki smo jo ustvarili v delovnem oziroma poslovnem procesu. To je tista vrednost, za katero se je povečala vrednost materiala, ki smo ga predelali v naš finalni proizvod. Tu je treba seveda vzeti vrednost materiala v najširšem smislu, v katero so vključeni še vsi dodatni stroški in tuje storitve. Dohodek je torej razlika med celotnim prihodkom (to je zneskom, ki ga iztržimo za svoje finalne izdelke) in poslovnimi stroški, (to

V obeh pogojih pa vplivajo na rast ekonomičnosti vsled cen naslednjih ukrepov:

- uvažanje nove proizvodnje v obstoječih proizvodih,
- uvažanje novih programov, ki zahtevajo višjo stopnjo tehnološkega nivoja,
- prodaja in izvozna tržišča (pod pogoji devizne ekonomičnosti).

Rast ekonomičnosti z ukrepi na področju zniževanja poslovnih stroškov je druga pomembna naloga, ki stoji pred vsako proizvodnjo. To je sicer zahtevna, obsežna in dolgotrajna pot, vendar za naše razmere izredno pomembna. Iskati bomo morali nove konstruktivne rešitve za postopno zmanjševanje udeležbe materialov. Z organizacijskimi ukrepi naj bi zniževali stroške poslovanja. Skratka, to je področje, kjer bi lahko z množično inventivno dejavnostjo največ storili.

3. Rentabilnost poslovanja se mi zdi, da je glede zanimanja delavcev zanj, najbolj zapostavljena ekonomska kategorija. Mnogokrat se napačno misli, da je to pač problem, ki žuli le finančnega direktorja, češ, saj ne posega v produktivnost, v stroške, v cene itd. V resnici pa, ko jo pogledamo od blizu, ni v ničemer izločena iz dogajanja in ima neposredni vpliv na vse ostale kategorije. Še več. Če jo gledamo skozi naš izposojeni pojem »delnice«, je to njej še najbližja ekonomska kategorija.

V kapitalističnem gospodarstvu je delnica del kapitala, ki ga ima posameznik vloženega v določeno podjetje in z njegovo velikostjo se merijo tudi vse pravice delničarjev. Zbir vseh delnic v delniški družbi pa je kapital, s katerim posluje podjetje.

Tudi mi imamo določen »kapital«, s katerim poslujemo, čeprav je ta last celotne družbe in smo mi upravljalci le tistega dela, s katerim poslujemo. Ta upravljalška pravica pa je tako razširjena, da s tem delom v celoti razpolagamo. Lahko ga odstopimo drugemu ali ga povečujemo. Še več, razpolagamo v celoti tudi s celotnim rezultatom, ki ga ustvarjamo s pomočjo tega »kapitala«. Če smo torej v tem pogledu še veliko več kot delničarji, potem nam mora biti rentabilnost kot najpomembnejši kazalec, kaj se dogaja z našo »delnico«, najzanimivejši podatek v poslovanju.

Kaj je rentabilnost?

Tudi tu smo se dogovorili, da jo bomo prikazali kot merilo, ki naj bi nam povedalo, koliko nove vrednosti (dohodka) smo ustvarili z določenim obsegom vloženih ali uporabljenih sredstev. Pri tem pa smo v uporabljenih sredstvih zajeli vsa sredstva, to je lastna in izposojena.

V lastnih sredstvih so zajeta predvsem:

- osnovna sredstva (vrednost zgradb, strojev, naprav itd.),
- denarna sredstva poslovnega sklada,
- denarna sredstva drugih skladov, ki jih lahko uporabljamo v obtoku poslovanja.

V tujih sredstvih pa so zajeta predvsem:

- dolgoročni krediti za osnovna sredstva in obratna sredstva,
- kratkoročni krediti,
- druga sredstva drugih organizacij, ki so občasno uporabljena v TOZD.

Vse to so torej uporabljena sredstva, ki pa se razlikujejo v tem, da smo nad prvimi popolni up-

ravljalci (lastniki), druga pa imamo najeta in moramo za nje plačevati obresti, kar nam bremeni stroške poslovanja.

Kot smo dejali, je:

$$R = \frac{D}{US}$$

$$\text{Rentabilnost} = \frac{\text{dohodek}}{\text{uporabljena sredstva}}$$

Naj vas ne moti to, da smo pri ekonomičnosti govorili o porabljenih sredstvih, tu pa o uporabljenih sredstvih. Izraza sta samo podobna, po vsebini pa nimata nič skupnega, ker so prvo v principu stroški, drugo pa kapital.

Če hočemo vplivati na rentabilnost, potem moramo vplivati na to, da ustvarimo čim več dohodka z določenim obsegom sredstev ali pa da organiziramo poslovanja tako, da bomo za določeni dohodek uporabili čim manj sredstev. Ker sem se dohodka že dotaknil v prejšnjih delih, bi se tu ustavil le na uporabljenih sredstvih, na katerih potrebni nivo imamo vsi skupaj velike možnosti vplivanja.

Za kaj uporabljamo sredstva?

Naj navedem nekatera najpomembnejša področja:

a) Vrednost osnovnih sredstev (to je zgradb, strojev, itd.)

je izredno pomemben element v potrošnji uporabljenih sredstev takrat, kadar jo neracionalno iz-

koriščamo in nam ne ustvarja dohodka. Npr. novo nabavljeni stroji, ki stojijo mesece predno jih damo v pogon, izpadi strojev zaradi odsotnih delavcev, nezasedene kapacitete zaradi neenakomernega planiranja, zaradi izpada surovin itd.

b) Zaloge surovin naraščajo: če proizvodnja ne sledi planiranemu obsegu, če planiranje nabave ni usklajeno s planiranjem proizvodnje, če so dobavitelji pripravljeni le skokovito dobavljati, če nabavljamo surovine, ki jih ne moremo uporabiti (nekurantne zaloge)

c) Zaloge polizdelkov naraščajo: če planiranje finalizacije ni usklajeno s planiranjem proizvodnje polizdelkov, če nastane izpad le enega samega polizdelka doma ali v kooperaciji, potrebnega za finalno montažo, če nastaja zaradi pomanjkanja delavcev v montaži nepravočasna finalizacija itd.

d) Zaloge finalnih izdelkov rastejo: če se zatika odzvem na tržišču, če se proizvaja asortiment drugačen od planiranega, če smo premalo ekspeditivni pri ekspeditu itd.

e) Kupci naših izdelkov nam plačujejo po predpisih 15 dni po prejemu blaga, to pa lahko z denarjem ali pa z menico, ki je samo obveznica za plačilo. Za ves ta čas od odhoda blaga iz skladišča pa do plačila ali uporabe menice je treba to vrednost pokrivati s sredstvi. Na višino teh vezanih sredstev vpliva torej predolg

transport do kupca, neizvrševanje plačila v predpisanem roku, prepočasno vnovčevanje menic in reklamacije na prevzeto blago. Na vse te elemente lahko torej pozitivno ali negativno vplivajo delavci, ki delajo v kateremkoli členu te verige prodajno-plačilnega procesa.

Našel sem le glavna mesta, katera nam vežejo sredstva. Če bi imeli dovolj lastnih sredstev, bi bila njihova previsoka angažiranost le škoda, ki ima predvsem odraz v neučinkovitosti. Ker pa imamo pretežno del teh sredstev najetih kot kredite, pomenijo njihovi krediti tudi visoke stroške v poslovanju. Povprečno obračamo v Elmi skoraj 7 milijard kreditov, kar pomeni po 10-odstotni obrestni meri letno preko 700 milijonov stroškov.

Rentabilnost torej ni samo ekonomska kategorija, ki nam daje neko ilustracijo v obračanju kapitala, marveč tudi izredno pomemben element v stroških in v celotni ekonomiki poslovanja.

S tem člankom sem hotel le bežno posvetiti v ozadje ekonomskega dogajanja skozi tri okenca, to je skozi tri ekonomske kazalce. Če vas sedaj zanimajo dejanski podatki, vzemite v Stiku objavljene tabele o polletnem poslovanju in si skušajte skozi ta tri okna ogledati dejansko dogajanje.

Če vas stvari zanimajo, mi sporočite in vam bom drugič povedal še kaj.

Stane Fele

Analiza proizvodnje TOZD GA od 1. 1. do 30. 9. 1979

Analiza je opravljena s stališča enakomernosti oziroma enakomernosti proizvodnje.

Doseganje plana proizvodnje je kazalec, ki nam pove, kako smo objektivno ocenili vse faktorje, ki vplivajo na proizvodnjo, od proizvodnih kapacitet, plana nabave surovin in materiala do angažiranja delovne sile za realizacijo zastavljenih nalog.

Enakomernost oziroma enakomernost proizvodnje pa nam pokaže eventualne rezerve TOZD. V sedanjih pogojih, ko na tržišču vlada konjunktura, je enakomernost prodaje bolj odvisna od proizvodnje, vendar je upoštevana tudi ta analiza predvsem zaradi vezave obratnih sredstev in planiranja obsega prodaje za prihodnja obdobja.

V zvezi s tem bomo na kratko analizirali gibanje proizvodnje in prodaje v NNU v letu 1979 in letu 1978:

— Od januarja do aprila prodaja po številu NNU zaostaja za proizvodnjo.

— Podatki za maj kažejo, da prodaja močno narašča in da je krepko pred proizvodnjo.

Tega pa ne moremo posploševati in vzeti kot pravilo, da je v začetku leta nižja prodaja in se tržišče odpre šele v aprilu. V lanskem letu smo imeli povsem nasprotno situacijo, ko je bila prodaja daleč pred proizvodnjo in smo prodajali zaloge iz leta 1977.

Tudi na trgu ni neke zakonitosti (vsaj ne v kratkem roku). Po močnem padcu prodaje v mesecu novembru in decembru 1978

v primerjavi s povprečno prodajo v letu 1978, je bilo pričakovati povečanje prodaje v mesecu januarju in februarju 1979. To pa se ni zgodilo in je bila prodaja v januarju 1979 za 8 % manjša kot v januarju 1978 in v februarju 1979 za 6 % manjša kot v februarju 1978. V marcu je bila prodaja za obe leti v enakem obsegu, kumulativno pa sta se nivoja izenačila šele aprila. Omenjene ugotovitve veljajo za prodajo, merjeno vrednostno, kakor tudi količinsko (v NNU).

V mesecih januar, februar in marec 1979, se je proizvodnja gibala razmeroma visoko in je bila le 11 % oziroma 14 % pod zastavljenim planom. V primerjavi z istim obdobjem lanskega leta je znašal indeks proizvodnje 113, 108 in 92. V mesecu aprilu je fizični obseg proizvodnje v primerjavi z marcem padel za 12 %. Vzrok je iskati v manjšem številu opravljenih ur za 9 % in nižje produktivnosti za 3 %.

V mesecu maju je fizični obseg proizvodnje v primerjavi z aprilom padel, in sicer za 9 %, kljub večjemu številu opravljenih ur za 3 %. Vzrok je iskati v manjši produktivnosti, merjeno količinsko kar za 12 % v primerjavi z mesecem aprilom.

Vrednostno izražena proizvodnja v maju kaže relativno nižji padec v primerjavi z aprilom, kot količinsko izražena proizvodnja, in sicer za 5 %. Vzroke je iskati v spremenjenem asortimanu proizvodnje in višjih cenah izdelkov. Junija je bila organizirana akcija za doseganje

150.000 NNU. Planirani delež GA v tej akciji je znašal 50.000 NNU, od tega je bilo ustvarjeno 38.781 NNU ali 77 % izpolnitev zastavljenega plana. Akcija na nivoju DO je bila dosežena 88 %, kar nam kaže, da so druge TOZD v okviru DO Elma dosegle odstotek zastavljene naloge kakor TOZD GA. Akcija pa je vsekakor pokazala, da se z boljšo organizacijo proizvodnega procesa lahko dosežejo zelo dobri rezultati.

Toda kljub akciji in kljub enakemu številu opravljenih ur proizvodnje v fizičnem obsegu ni dosegla povprečja nivoja proizvodnje v mesecih januar, februar in marec.

V mesecu juniju je bilo ustvarjeno 38.781 NNU ali za 16 % več kot maja. Junija je bila tudi produktivnost višja količinsko za 16 % in vrednostno za 32 %.

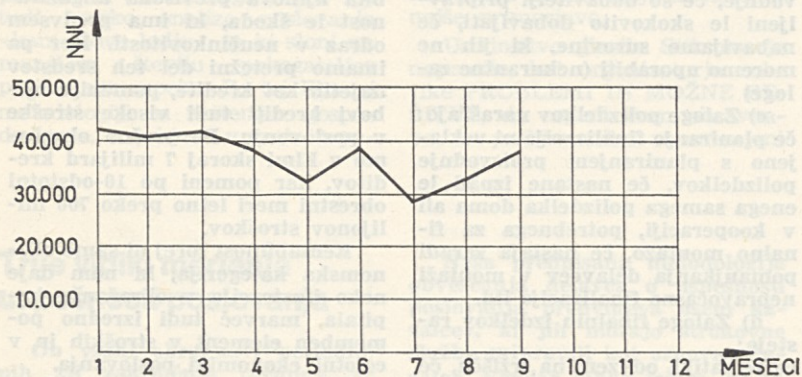
V mesecu juliju je proizvodnja močno padla v primerjavi z junijem. V absolutnih podatkih je ta padec proizvodnje za 10.000 NNU in vrednostno za 5.118.000 dinarjev, relativno je proizvodnja bila manjša količinsko za 25 % in vrednostno za 24 %. Vzrok je iskati v manjšem številu opravljenih ur za 12 % in manjši produktivnosti za 14 %.

Avgusta je bila proizvodnja v primerjavi z julijem večja za 14 %. Količinsko in vrednostno za 20 %. Opravljenih ur je bilo več za 1 %, porast produktivnosti je za 12 % količinsko merjeno, in za 15 % vrednostno merjeno. Septembra se povečanje proiz-

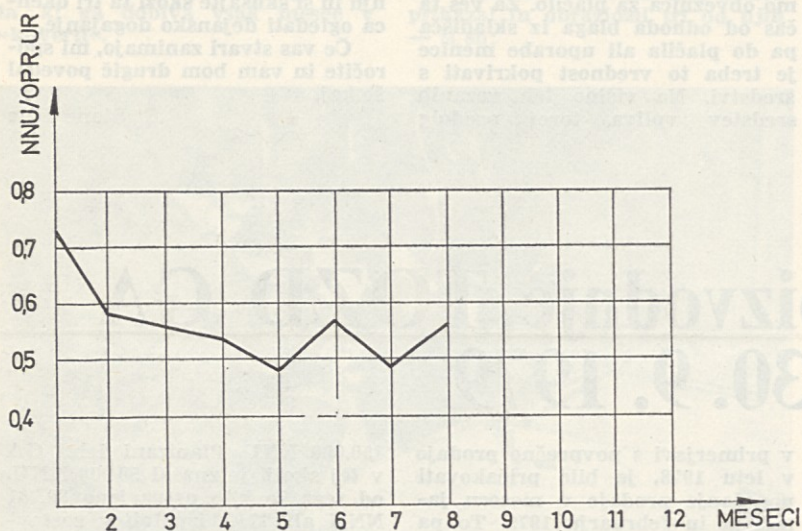
Nadaljevanje na 12. strani

vodnje nadaljuje in je bila v primerjavi z avgustom večja za 14 % količinsko in za 3 % vrednostno izražena.

Analiza je narejena po sistemu verižnega indeksa, tako da so proizvodnja in drugi kazalci tekočega meseca primerjani s predhodnim mesecem.

GIBANJE PROIZVODNJE OD 1.1. DO 30.9.1979 V NNU

GIBANJE PRODUKTIVNOSTI

Iz prikazanih diagramov je razvidno, da je proizvodnja močno odvisna od produktivnosti in da kaže tem ekonomskim kategorijam posvečati maksimalno pozornost, zlasti ker je pridobivanje nove delovne sile velik problem in ker je v družbenem dogovoru mesta Ljubljane ena od prioritarnih nalog intenzivno namesto ekstenzivnega zaposlovanja.

— Gibanje produktivnosti — recipročni koeficient.

Za eno NNU smo porabili opravljenih ur po mesecih: januarja 1,43; februarja 1,77; marca 1,82; aprila 1,89; maja 2,15; junija 1,81; julija 2,14; avgusta 1,90. Za september pa nimamo podatkov o opravljenih urah.

Na en dinar zaslužka za opravljene ure je bilo dosežene proizvodnje po mesecih: januarja 7,94 din; februarja 7,42 din; marca 7,84 din; aprila 7,28 din; maja 6,68 din; junija 8,82 din; julija 7,51 din; avgusta 8,62 din.

TOZD GA je po fizičnem obsegu proizvodnje izkazoval najboljše rezultate v I. trimesečju 1979, ko so le-ti bili za 4 % višji v primerjavi z lanskim letom za I. trimesečje. Vendar pa je to obdobje zaključil z izgubo v višini

2,044.908 din, kar je posledica naslednjih vzrokov:

- proizvodnja, vrednostno izražena je bila manjša za 2 %;
- prodaja po fizičnem obsegu manjša za 4 %;
- prodaja vrednostno izražena za 9 % manjša,
- v povečanih sredstvih za odplačilo dolgoročnih kreditov za OS na 313 %;

— prodaja vrednostno izražena — indeks 109.

Rezultati v primerjavi z 9-mesečnim linearnim planom 1979:

- proizvodnja v fizičnem obsegu — indeks 81,
- proizvodnja vrednostno izražena — indeks 80,
- prodaja v fizičnem obsegu — indeks 86,
- prodaja vrednostno izražena — indeks 77.

— Produktivnost, merjena kot razmerje NNU. Opravljenih ur je v prvih 9 mesecih 1979 v primerjavi z lanskim letom več za 17,7 %.

— Število zaposlenih je v prvih 9 mesecih po stanju na koncu meseca manjše za 3,5 % v primerjavi z lanskim letom.

— Problem je tudi kadrovanje. Od planiranega povprečnega števila zaposlenih 441 je dejansko zaposlenih konec septembra 401.

— Poseben problem v TOZD GA predstavlja tudi fluktuacija, ki bo predvidoma znašala v letu 1979 12,5 %. Nedvomno tudi ta pojav vpliva na produktivnost, saj stalno uvajanje novih delavcev povzroča manjše ali obsežnejše zastoje v določenih fazah proizvodnega procesa, poleg tega pa je proizvodnja prizadeta tudi zaradi povečanega izmeta.

— Opravljenih ur v prvih 9 mesecih je za 6 %; absolutno za 30.252 ur manj kot v lanskem letu.

— Izgubljenih ur zaradi bolezni do 30 dni, bolezni nad 30 dni in neopravičenih izostankov je v tretji četrtini leta 1979 bilo več za 21 % kakor v lanskem letu.

— Zaradi bolezni nad 30 dni vsak dan na delo ni prišlo povprečno 25 delavcev in zaradi bolezni do 30 dni 23 delavcev, v odstotkih je to kar 11 % odsotnosti.

— V juliju 1979 je zaradi dopustov, rednih in izrednih, bilo odsotnih povprečno vsak dan 74 delavcev ter zaradi bolniške in neopravičenih izostankov 59 delavcev, kar vse skupaj zneso 133 odsotnih ali 32 % vseh zaposlenih.

V tem je verjetno treba iskati glavni vzrok, da je proizvodnja v juliju bila tako nizka.

Problemi, navedeni v analizi, kažejo na to, da se morajo v TOZD GA resno lotiti vseh problemov, da bi dosegli maksimalne rezultate.

Strokovna služba lahko le ugotavlja nastalo situacijo, konkretne rešitve pa morajo v sodelovanju z ostalimi službami najti v TOZD samem.

Omerčević Fahir

Kadrovske spremembe v mesecu septembru

DELAVCI, SPREJETI V DELOVNO RAZMERJE:

TOZD GOSPODINJSKI APARATI

— Hozjan Štefan razporejen na delovno mesto PR galvanizacija, delo nastopil 1. 9. 1979

— Radosavljevič Branimir razporejen na delovno mesto SS pripravnik, delo nastopil 21. 9. 1979

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

— Pirc Darja razporejena na delovno mesto SS pripravnik, delo nastopila 1. 9. 1979

— Vidmar Dušan razporejen na delovno mesto programerja v AOP, delo nastopil 3. 9. 1979

— Gogala Matjaž razporejen na delovno mesto SS pripravnik, delo je nastopil 17. 9. 1979

— Mikelj Franc razporejen na delovno mesto vodje domače prodaje, delo nastopil 24. 9. 1979

TOZD TRANSFORMATORJI

— Sabol Stjepan razporejen na delovno mesto tehnologa II, delo nastopil 3. 9. 1979

— Flajs Marko razporejen na delovno mesto elektromehanika, delo nastopil 24. 9. 1979 (prej vajenec)

TOZD ORODJARNA

— Štebe Janez razporejen na delovno mesto konstruktor II, delo nastopil 10. 9. 1979

— Habjan Stane razporejen na delovno mesto strugarja, delo nastopil 10. 9. 1979

TOZD ELEKTROMATERIAL ČATEŽ

— Gorišek Ana razporejena na delovno mesto vrtalke, delo nastopila 1. 9. 1979

— Urbančič Anica razporejena na delovno mesto blagajnika, delo nastopila 6. 9. 1979

DELOVNO RAZMERJE SO PREKINILI:

TOZD GOSPODINJSKI APARATI

— Mesarič Milan na delovnem mestu skladiščnega delavca, sporazumno razrešen 6. 9. 1979

— Klemen Janez na delovnem mestu skladiščnega delavca, je 17. 9. 1979 umrl

— Kožman Zvonimir na delovnem mestu delovodja na štancah, razrešen v odpovednem roku 30. 9. 1979

— Gerzić Dasiša, štancarka, sama zapustila delo 17. 7. 1979, objavljena je v mesecu septembru

— Višnjič Kodija sama zapustila delo 19. 9. 1979, delala je kot monterka v montaži

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

— Zrimšek Bogomir na delovnem mestu referent za napredek prodaje, 10. 9. 1979 odšel v JLA

— Aljančič Igor na delovnem mestu saldokontist ZT sam zapustil delo 27. 4. 1979, objavljen je bil v septembru

Julka Velkavrh

Glasilo STIK izdaja delovna skupnost ELMA — tovarna gospodinjskih aparatov in elektromateriala Ljubljana — Črnuče. Ureja ga uredniški odbor, izhaja enkrat mesečno. Odgovorni urednik Ignac Erhartič. — Telefon: 343-271 int. 89. Rokopisov ne vračamo — Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72 — Tisk: Tiskarna Ljubljana v Ljubljani